

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS ĮSTATYMO NR. VIII-375 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2022 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymą Nr. VIII-375 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS
ĮSTATYMAS**

PREAMBULĖ

Lietuvos Respublikos Seimas,
pažymėdamas istorinį Lietuvos šaulių sąjungos ir jos narių vaidmenį atkuriant Lietuvos valstybę, ginant jos laisvę nepriklausomybės kovose 1919–1920 metais, organizuojant ir vykdant Klaipėdos krašto sukilimą 1923 metais, ginklu priešinant Sovietų Sąjungos okupacijai 1944–1953 metais ir ginant atkurtąją Lietuvos Respublikos nepriklausomybę 1991 metais;

konstatuodamas, kad Lietuvos šaulių sąjunga tęsia 1919 m. birželio 27 d. įkurtos organizacijos veiklą;

vertindamas Lietuvos šaulių sąjungos indėlį į šalies nacionalinio saugumo užtikrinimą, pagalbą užtikrinant valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą konfliktų, krizių ir ekstremalių situacijų metu;

pabrėždamas būtinybę tobulinti Lietuvos šaulių sąjungos veiklos teisinius pagrindus atsižvelgiant į kintančius nacionalinio saugumo užtikrinimo poreikius, šalies narystę NATO ir Europos Sąjungoje, vis labiau kylančias nekarinio, hibridinio pobūdžio grėsmes;

matydamas tarnybą Lietuvos šaulių sąjungoje kaip vieną iš būdų Lietuvos Respublikos piliečiams pasirengti vykdyti savo konstitucinę teisę ir pareigą ginti Tėvynę, įtvirtintą Lietuvos Respublikos Konstitucijos 139 straipsnio pirmojoje dalyje, taip pat pasirengti neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui taikos metu;

siekdamas stiprinti Lietuvos šaulių sąjungą kaip jungiamąją visuomenės ir Lietuvos kariuomenės bei kitų ginkluotųjų pajėgų grandį, policijos ir kitų valstybės institucijų talkininę, pilietinio ir tautinio ugdymo subjektą,

p r i i m a šį įstatymą.

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) statusą, veiklą, struktūrą ir centrines institucijas, turto sandarą, finansavimo, bendradarbiavimo su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, valstybės turto perdavimo LŠS tvarką, taip pat LŠS narių statusą, veiklą, atsakomybę ir socialines garantijas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Jaunasis šaulys** – šaulys nuo 11 iki 18 metų.
2. **Lietuvos šaulių sąjunga** – valstybės remiama ir padedanti užtikrinti nacionalinį saugumą ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų vykdymą savanoriška sukurta ir universali asociacija, veikianti pagal šį įstatymą ir savo statutą.
3. **Lietuvos šaulių sąjungos koviniai būriai** – rinktinių padaliniai, savanoriškumo pagrindu sudaromi iš pilnamečių šaulių, kurie yra tinkami tikrajai karo tarnybai, bet jos neatlieka.
4. **Šaulio tarnyba** – šio įstatymo, Lietuvos šaulių sąjungos statuto ir vidaus teisės aktų nustatyto šaulio teisių ir pareigų, mokymo ir tarnybos užduočių vykdymas įgyvendinant šio įstatymo nustatytus Lietuvos šaulių sąjungos tikslus, uždavinius, funkcijas ir teises.
5. **Šaulys** – Lietuvos šaulių sąjungos narys.
6. **Šaulių rinktinė** – Lietuvos šaulių sąjungos padalinys, jungiantis aukštesniųjų administracinių vienetų centruose ir (ar) kitose aukštesniųjų administracinių vienetų teritorijose veikiančius Lietuvos šaulių sąjungos padalinius.
7. Karinė įranga suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatyme.
8. Prievara suprantama taip, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos policijos įstatyme ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme.

3 straipsnis. Lietuvos šaulių sąjungos veiklos teisiniai pagrindai

1. Lietuvos šaulių sąjunga (toliau – LŠS) savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, taip pat LŠS statutu, Šaulių etikos kodeksu ir kitais teisės aktais.
2. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas LŠS taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja šiam įstatymui.
3. Karo padėties ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) ir mokymų bei pratybų su Lietuvos kariuomenės (toliau – kariuomenė) vienetais metu LŠS koviniams būriams taikomi tarnybą kariuomenėje reglamentuojantys statutai.

4 straipsnis. LŠS statutas

1. LŠS statute reglamentuojama:
  - 1) LŠS ir šaulių rinktinių (toliau – rinktinė) tipinė struktūra;
  - 2) rinktinių ir jų padalinių sudarymo tvarka;
  - 3) LŠS suvažiavimo sušaukimo ir rinktinių atstovų į suvažiavimą išrinkimo, taip pat LŠS suvažiavimo darbo tvarka;
  - 4) LŠS centrinių institucijų darbo tvarka;
  - 5) rinktinių ir jų padalinių vadų skyrimo ir atleidimo tvarka, kolegialių institucijų formavimo ir darbo organizavimo tvarka, kompetencija ir atsakomybė;
  - 6) mokymų centro veikla ir jo viršininko skyrimo tvarka;
  - 7) LŠS veiklos kontrolės tvarka;
  - 8) asmenų priėmimo į LŠS, išstojimo ir pašalinimo iš LŠS tvarka, taip pat narystės LŠS sustabdymo ir atnaujinimo tvarka;
  - 9) šaulio priesaika ir jaunojo šaulio iškilmingas pasižadėjimas;
  - 10) bendrosios šaulių teisės ir pareigos;
  - 11) šaulio tarnybos tvarka ir drausmė;
  - 12) jaunojo šaulio tarnyba;
  - 13) stojamojo ir LŠS nario mokesčio ir tikslinių įmokų mokėjimo tvarka;
  - 14) šaulių uniformos ir skiriamieji ženklai, jų dėvėjimo ir nešiojimo tvarka;
  - 15) šaulių skatinimas ir apdovanojimas už nepriekaištingą ir pavyzdingą šaulio pareigų vykdymą, kitų asmenų, nusipelnusių LŠS, apdovanojimas;
  - 16) šaulių drausminio nusižengimo tyrimo tvarka;

17) šaulių skundų padavimo ir nagrinėjimo tvarka;
 18) LŠS vėliava ir ženklas, LŠS vėliavos ir ženklo naudojimo tvarka;
 19) rinktinių vėliavų etalonų tvirtinimo ir vėliavų naudojimo tvarka;
 20) garbės šaulio vardo suteikimo ir atėmimo tvarka, taip pat garbės šaulių teisės dalyvauti LŠS veikloje;

21) LŠS santykiai ir bendradarbiavimas su išeivijos šauliais bei jų susivienijimais;

22) LŠS buveinė.

2. LŠS statutą nutarimu tvirtina Vyriausybė. Prieš tvirtindama ar keisdama LŠS statutą, Vyriausybė turi pateikti LŠS suvažiavimui atitinkamą projektą ir įvertinti jo pateiktus siūlymus. LŠS statuto ir jo pakeitimo projektus rengia Vyriausybė kartu su LŠS vado įgaliotais šauliais.

5 straipsnis. LŠS teisinis statusas

1. LŠS yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo. LŠS teisinė forma yra asociacija. LŠS padaliniai juridinio asmens teisių neturi.

2. LŠS, kaip viešojo juridinio asmens, teises ir pareigas įgyvendina ir jai atstovauja LŠS vadas.

3. LŠS vadas su LŠS Centro valdybos pritarimu gali įgalioti LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus pagal jų pareigas atstovauti LŠS, kaip viešajam juridiniam asmeniui, ir sudaryti sandorius LŠS vardu tokia apimtimi, kokios reikia LŠS centrinių institucijų ir rinktinių veiklai vykdyti.

4. Pareiginė alga, piniginės premijos LŠS vadui, jo pavaduotojams, rinktinių vadams ir rinktinių vadų pavaduotojams, mokymų centro viršininkui, taip pat pareiginė alga, priemonės ir premijos kitas nuolatinės šaulio tarnybos pareigas, kurių sąrašą tvirtina LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu, einantiems šauliams mokamos iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, neviršijant LŠS darbo užmokesčiui skirtų lėšų.

5. LŠS veiklai naudojamų pastatų išlaikymo išlaidos (mokesčiai už suvartotą šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, gamtines dujas, šilumos energiją ir komunalines paslaugas), transporto ir kitos su pagalba LŠS veiklai administruoti susijusios išlaidos apmokamos iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų.

6 straipsnis. LŠS atributika

1. LŠS turi savo vėliavą. LŠS vėliavos etalonas suderinamas su Lietuvos heraldikos komisija. Jį tvirtina Vyriausybė, tvirtindama LŠS statutą.

2. Rinktinių vėliavų etalonai suderinami su Lietuvos heraldikos komisija ir tvirtinami LŠS statuto nustatyta tvarka.

3. LŠS ženklas yra Vyčio kryžius. Vyčio kryžiaus etalonas suderinamas su Lietuvos heraldikos komisija. Jį tvirtina Vyriausybė, tvirtindama LŠS statutą.

4. Šaulių uniformų ženklų etalonai suderinami su Lietuvos heraldikos komisija. Juos tvirtina Vyriausybė, tvirtindama LŠS statutą.

5. LŠS atributika negali būti naudojama politinių partijų organizuojamuose susirinkimuose, rinkimų ir referendumų agitacijos kampanijose.

ANTRASIS SKIRSNIS LŠS VEIKLA

7 straipsnis. LŠS tikslai

LŠS tikslai – stiprinti Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą telkiant Lietuvos Respublikos piliečius aktyviai prisidėti prie valstybės gynybinės galios didinimo, atsparumo, atgrasymo, viešojo saugumo užtikrinimo, valstybės gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymo užtikrinimo, visuomenės pilietinio, patriotinio ir tautinio ugdymo, taip pat taikos metu rengti Lietuvos Respublikos piliečius neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui, ugdyti pasitikinčius savimi, kūrybingus, motyvuotus, drausmingus Lietuvos Respublikos piliečius, pasirengusius ginti Tėvynę ir padėti nelaimės atveju kitiems.

8 straipsnis. LŠS uždaviniai

Siekdama šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytų tikslų, LŠS įgyvendina šiuos uždavinius:

- 1) rengia šaunius ginkluotai valstybės gynybai bei neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui, o karo padėties ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu dalyvauja ginkluotoje valstybės gynyboje bei ginkluotame ir neginkluotame pilietiniame pasipriešinime;
- 2) prisideda prie savanoriško Lietuvos Respublikos piliečių karinio rengimo ir padeda kariuomenei atrinkti Lietuvos Respublikos piliečius į profesinę karo tarnybą ir savanorišką nenuolatinę karo tarnybą;
- 3) stiprina visuomenės ryšius su krašto apsaugos sistemos institucijomis, prisideda prie kariuomenės autoriteto ir karo tarnybos prestižo didinimo;
- 4) puoselėja ir skleidžia Lietuvos šaulių sąjungos idėjas, ugdo pilietines ir tautines vertybes, puoselėja tautinę kultūrą, propaguoja sveiką gyvenseną ir dalyvauja įgyvendinant jaunimo politiką;
- 5) padeda krašto apsaugos sistemos institucijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms vykdyti jų uždavinius.

9 straipsnis. LŠS funkcijos

1. Vykdydama šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytus uždavinius, LŠS:

- 1) organizuoja ir vykdo šaulių karinį rengimą, pasirengimą neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui, taip pat prisideda prie kariuomenės organizuojamų kitų Lietuvos Respublikos piliečių savanoriškų karinio rengimo mokymų ir pratybų;
- 2) propaguoja kariuomenę ir karo tarnybą visuomenėje, motyvuoja šaunius ir kitus Lietuvos Respublikos piliečius pasirinkti tikrąją karo tarnybą;
- 3) vykdo ir dalyvauja įgyvendinant pilietinio ir tautinio ugdymo bei kitas neformaliojo švietimo programas;
- 4) organizuoja ir vykdo šaulių pilietinį ir tautinį ugdymą bei sveiką gyvenseną propaguojančią veiklą;
- 5) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka teikia pagalbą kariuomenei, policijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba), civilinės saugos sistemos pajėgoms ir švietimo įstaigoms;
- 6) bendradarbiauja su valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, sporto organizacijomis ir sporto klubais, kultūros centrais, asociacijomis ir viešosiomis įstaigomis;
- 7) saugo LŠS priklausančius ar jos naudojamus objektus ir teritorijas, taip pat Vyriausybės nutarimais ar sutarčių pagrindu LŠS priskirtus objektus ir teritorijas.

2. Karo padėties ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu LŠS dalyvauja valstybės ginkluotoje gynyboje ir pilietiniame pasipriešinime:

- 1) LŠS koviniai būriai tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi ir vykdo ginkluotos gynybos plane numatytas užduotis;
- 2) šauliai, išskyrus jaunuosius šaunius, šaunius, tarnaujančius LŠS koviniuose būriuose, esančius tikrosios karo tarnybos kariais, ir šaunius, įtrauktus į šios dalies 3 punkte nurodytus vienetus, šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka teikia pagalbą savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui, taip pat organizuoja ir vykdo pilietinį pasipriešinimą;
- 3) LŠS vadas iš šaulių, išskyrus jaunuosius šaunius ir šaunius, tarnaujančius LŠS koviniuose būriuose, esančius tikrosios karo tarnybos kariais, sudaro kovinius asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetus, kurie Lietuvos Respublikos karo padėties įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis priskiriami ginkluotosioms pajėgoms ir vykdo ginkluotos gynybos plane numatytas užduotis.

10 straipsnis. LŠS veiklos organizavimas ir vykdymas

LŠS veikla organizuojama ir vykdoma remiantis LŠS veiklos strategija ir jos pagrindu tvirtinamais metiniais LŠS ir rinktinių veiklos planais, taip pat tikslinėmis veiklos programomis ir bendradarbiavimo su valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, asociacijomis ir viešosiomis įstaigomis sutartimis.

11 straipsnis. LŠS teisės

1. Vykdydama savo veiklą, LŠS turi šias teises:
  - 1) įstatymų nustatyta tvarka turėti sąskaitų bankuose;
  - 2) valdyti, naudoti jai priklausantį turtą ir juo disponuoti;
  - 3) sudaryti sandorius, taip pat bendradarbiavimo su valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, asociacijomis ir viešosiomis įstaigomis sutartis;
  - 4) įstatymų nustatyta tvarka steigti įmones ir viešąsias įstaigas;
  - 5) jungtis į asociacijų sąjungas (konfederacijas) ir tarptautines nevyriausybines organizacijas;
  - 6) teisės aktų nustatyta tvarka teikti asmens ir turto saugos paslaugas;
  - 7) organizuoti, vykdyti ir dalyvauti vykdam šaulių karinio rengimo bei rengimo pilietiniam pasipriešinimui, jaunųjų šaulių rengimo karo tarnybai, civilinės saugos ir kitus mokymus;
  - 8) padėti valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms rengti ir įgyvendinti pilietinio ir tautinio ugdymo bei kitas neformaliojo švietimo programas;
  - 9) vykdyti leidybos veiklą, turėti visuomenės informavimo priemonių;
  - 10) skleisti informaciją apie savo veiklą, krašto apsaugą ir karo tarnybą;
  - 11) organizuoti ir rengti LŠS tikslus ir uždavinius atitinkančius susirinkimus, sporto ir kultūros renginius;
  - 12) įsigyti, turėti ir naudoti šaunamuosius ginklus ir šaudmenis bei specialiąsias priemones, taip pat gauti iš kariuomenės ir kitų valstybės institucijų bei įstaigų šaunamuosius ginklus ir šaudmenis, specialiąsias ir technines priemones. LŠS šaunamieji ginklai ir šaudmenys registruojami, saugomi, išduodami šauliams ir jų apskaita tvarkoma teisės aktų nustatyta tvarka;
  - 13) teisės aktų nustatyta tvarka iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų gauti LŠS uždaviniams ir funkcijoms vykdyti būtiną informaciją.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytomis teisėmis LŠS naudojasi tiek, kiek to reikia jos tikslams siekti, uždaviniams įgyvendinti ir funkcijų atlikimui užtikrinti.

TREČIASIS SKIRSNIS

LŠS SANTYKIAI SU VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMIS BEI ĮSTAIGOMIS

12 straipsnis. LŠS santykiai su Vyriausybe

1. Šio įstatymo nustatyta tvarka ir Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko teikimu skiria į pareigas, atleidžia iš jų ir nušalina nuo pareigų LŠS vadą, taip pat jį apdovanoja piniginėmis premijomis. LŠS vadas įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka sudaro terminuotą darbo sutartį su Vyriausybės kanceliarija.
2. Vyriausybė gali paskirti LŠS veiklą koordinuojančią instituciją.
3. Vyriausybės įgaliotos institucijos skiria sąveikos pareigūnus, koordinuojančius šaulių pasirengimą vykdyti funkcijas, susijusias su pagalbos teikimu kariuomenei, policijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai, civilinės saugos sistemos pajėgoms ir švietimo įstaigoms, užtikrinant valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą konfliktų, krizių ir ekstremalių situacijų metu.
4. Vyriausybės įgaliota institucija atlieka LŠS vidaus auditą.

13 straipsnis. LŠS santykiai su Krašto apsaugos ministerija

1. Krašto apsaugos ministerija administruoja krašto apsaugos sistemos bendradarbiavimą su LŠS. Krašto apsaugos sistemos bendradarbiavimą su LŠS koordinuoja krašto apsaugos ministro įgaliota krašto apsaugos sistemos institucija. LŠS vado prašymu teisės aktų nustatyta tvarka krašto apsaugos sistemos institucijose tarnaujantiems kariams, valstybės tarnautojams ir pagal darbo sutartis dirbantiems asmenims gali būti skiriamos užduotys, susijusios su pagalba LŠS veiklos administravimo srityje.
2. LŠS ar Krašto apsaugos ministerijos išlaidos, susijusios su LŠS vykdoma pilietinio ir tautinio ugdymo veikla įgyvendinant pilietinio ir tautinio ugdymo neformaliojo švietimo programas, pilietinio

ugdymo veikla krašto gynybos srityje, šaulių parengimo ginkluotai valstybės gynybai išlaidos apmokamos iš Krašto apsaugos ministerijai skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Krašto apsaugos ministerija gali perduoti LŠS valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise LŠS vykdomai pilietinio ir tautinio ugdymo veiklai įgyvendinant pilietinio ir tautinio ugdymo neformaliojo švietimo programas, taip pat pilietinio ugdymo veiklai krašto gynybos srityje reikalingą Krašto apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomą trumpalaikį materialųjį turtą.

3. Krašto apsaugos ministras gali pavesti krašto apsaugos generaliniam inspektoriui atlikti LŠS vykdomo karinio rengimo ir pasirengimo bendriems su kariuomene gynybos veiksams patikrinimą.

14 straipsnis. Kariuomenės pagalba LŠS

1. Kariuomenė padeda LŠS:

1) planuoti, organizuoti ir vykdyti šaulių karinį rengimą, pasirengimą pagalbinėms gynybos užduotims vykdyti ir pilietiniam pasipriešinimui;

2) propaguoti krašto apsaugą, kariuomenę ir karo tarnybą, vykdyti pilietinio ir tautinio ugdymo bei jaunimo politikos įgyvendinimo programas;

3) organizuoti ir vykdyti LŠS renginius;

4) atrinkti tikrajai karo tarnybai tinkamus šaulius;

5) atrinkti šaulius, kurie gali naudoti šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones, taip pat organizuoti ir vykdyti jiems šaunamųjų ginklų ir specialiųjų priemonių naudojimo taisyklių egzaminus;

2. Kariuomenės vadui priėmus sprendimą, kariuomenėje gali būti neatlygintinai saugoma LŠS Vyriausybės sprendimu perduota karinė įranga. Sprendime nurodoma karinės įrangos saugojimo vieta, terminas, asmuo, įgaliotas pasirašyti pasaugos sutartį ir karinės įrangos priėmimo ir perdavimo aktą.

3. Kariuomenės vienetų ir LŠS padalinių sąveikai gerinti organizuojamos bendros karinių vienetų ir LŠS padalinių pratybos, taip pat šauliai dalyvauja karinių vienetų kovinio parengimo pratybose.

4. LŠS veiklai vykdyti gali būti naudojamos kariuomenei priskirtos karinio mokymo teritorijos ir infrastruktūros objektai.

15 straipsnis. LŠS pagalba kariuomenei, kai ši teikia pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms

1. LŠS padeda kariuomenei, kai ši teikia pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 5 ir 7 punktuose nustatytais atvejais.

2. Kai Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 7 punktuose nustatytais atvejais kariuomenė teikia pagalbą kitoms valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms, LŠS pagalba kariuomenei teikiama LŠS vado įsakymu, gavus kariuomenės vado prašymą.

3. Kai Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktuose nustatytais atvejais kariuomenė teikia pagalbą kitoms valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms, LŠS pagalba kariuomenei teikiama LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado įsakymu, gavus kariuomenės vado ar jo įgalioto atitinkamoje apskrityje veikiančio kariuomenės dalinio, kuriam priklausančio karinio vieneto teikia pagalbą civilinės saugos sistemos pajėgoms ar policijai, vado prašymą.

4. LŠS padaliniai, pagal šį straipsnį teikiantys pagalbą kariuomenei, priskiriami karinių vienetų, teikiančių pagalbą valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms, vadų operaciniam vadovavimui. LŠS pagalba kariuomenei teikiama pagal rinktinių vadų ir atitinkamose apskrityse veikiančių kariuomenės dalinių vadų parengtus planus.

5. Kai LŠS pagal šį straipsnį teikia pagalbą kariuomenei, šauliai gali naudoti specialiąsias priemones ir ginklus tik tiek, kiek tai būtina pagalbos tikslams pasiekti.

16 straipsnis. Vidaus reikalų statutinių įstaigų pagalba LŠS

Policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir kitos vidaus reikalų statutinės įstaigos teikia pagalbą LŠS, kai šauliai mokomi atlikti šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytas LŠS funkcijas, susijusias su pagalba policijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir civilinės saugos sistemos pajėgoms, vykdančioms su tokiu mokymu susijusias veiklos programas, taip pat kitokią bendradarbiavimo su LŠS sutartyse numatytą pagalbą.

17 straipsnis. LŠS pagalba policijai užtikrinant viešąją saugumą

1. LŠS gali padėti policijai užtikrinti viešąją tvarką, taip pat vykdyti atskiras policijos priemones. Pagalba policijai teikiama, gavus policijos generalinio komisaro ar jo įgalioto pareigūno prašymą. Pagalbos policijai teikimo tvarka nustatoma policijos generalinio komisaro ir LŠS vado sudarytoje bendradarbiavimo sutartyje. Šauliai siunčiami teikti pagalbą policijai LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado sprendimu.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį policijai padedantiems LŠS padaliniais vadovauja bei teikiant pagalbą galimas turėti specialiąsias priemones ir (ar) ginklus nustato policijos įstaigos, atsakingos už viešąją tvarką atitinkamoje teritorijoje, vadovas ar jo įgaliotas policijos pareigūnas arba policijos priemonei vadovaujantis policijos pareigūnas.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nenustatytais atvejais šauliai gali padėti policijai įstatymų nustatyta tvarka tapę policijos rėmėjais.

4. Šauliai gali įspėti viešosios tvarkos pažeidėjus, taip pat privalo pranešti policijos pareigūnams apie vykdomą viešosios tvarkos pažeidimą.

5. LŠS teikiant pagalbą policijai, prievarta, specialiosios priemonės ir šaunamieji ginklai gali būti naudojami tik tiek, kiek tai būtina pagalbos tikslams pasiekti.

18 straipsnis. LŠS pagalba Valstybės sienos apsaugos tarnybai

1. LŠS gali padėti Valstybės sienos apsaugos tarnybai prireikus vykdyti skubias operacijas, skirtas Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugai užtikrinti. Ši pagalba teikiama gavus Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar jo įgalioto pareigūno prašymą. Pagalbos Valstybės sienos apsaugos tarnybai teikimo tvarka nustatoma Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ir LŠS vado sudarytoje bendradarbiavimo sutartyje. Šauliai siunčiami teikti pagalbą Valstybės sienos apsaugos tarnybai LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado sprendimu.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį Valstybės sienos apsaugos tarnybai padedantiems LŠS padaliniais vadovauja bei teikiant pagalbą galimas turėti specialiąsias priemones ir (ar) ginklus nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas ar jo įgaliotas pareigūnas.

3. LŠS teikiant pagalbą Valstybės sienos apsaugos tarnybai, prievarta, specialiosios priemonės ir šaunamieji ginklai gali būti naudojami tik tiek, kiek tai būtina pagalbos tikslams pasiekti.

19 straipsnis. LŠS pagalba civilinės saugos sistemos pajėgoms

1. LŠS gali padėti civilinės saugos sistemos pajėgoms šalinti ekstremalių įvykių padarinius ir teikti pagalbą nukentėjusiesiems, padėti patenkinti gyventojų būtinuosius poreikius, taip pat padėti vykdyti atskiras užduotis ekstremalių situacijų metu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta pagalba civilinės saugos sistemos pajėgoms teikiama apskrityje, kurios teritorijoje įvyko ar vyksta ekstremalus įvykis ar susidarė ekstremali situacija, veikiančios LŠS rinktinės vado įsakymu, gavus Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos pirmininko arba atitinkamos savivaldybės administracijos direktoriaus rašytinį prašymą.

3. Pagal šio straipsnio 1 dalį civilinės saugos sistemos pajėgoms padedantiems LŠS padaliniais vadovauja civilinės saugos operacijos vadovas.

20 straipsnis. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pagalba LŠS

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija padeda LŠS bendradarbiauti su švietimo įstaigomis, taip pat teikia kitokią bendradarbiavimo su LŠS sutartyje numatytą pagalbą.

21 straipsnis. LŠS pagalba švietimo įstaigoms

LŠS padeda švietimo įstaigoms įgyvendinti pilietinio ir tautinio ugdymo bei kitas neformaliojo švietimo programas, rengti mokinius ir studentus tikrajai karo tarnybai ir pilietiniam pasipriešinimui, supažindinti juos su kariuomene ir karo tarnyba.

22 straipsnis. Užsienio reikalų ministerijos pagalba LŠS

Užsienio reikalų ministerija padeda LŠS kartu su išeivijos šauliais bei jų organizacijomis esant poreikiui telkti tarptautinės bendruomenės paramą valstybei.

23 straipsnis. LŠS pagalba vykdam tarptautinę veiklą

LŠS kartu su išeivijos šauliais bei jų organizacijomis teikia pagalbą valstybės institucijoms organizuojant galimą valstybės valdymo tęstinumą užsienio valstybėje.

24 straipsnis. Šaulių pagalba savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui karo padėties metu

Šauliai, išskyrus jaunuosius šaulius, šaulius, tarnaujančius LŠS koviniuose būriuose, LŠS vado sudarytuose koviniuose asmenų ir jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo vienetuose, Karo padėties įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis priskirtuose ginkluotosioms pajėgom, taip pat šaulius, esančius tikrosios karo tarnybos kariais, karo padėties metu padeda savivaldybės administracijos direktoriui arba karo komendantui Karo padėties įstatyme nustatytais atvejais vykdyti minėtame įstatyme savivaldybės administracijos direktoriui nustatytas funkcijas. Šauliai šiame straipsnyje nurodytą pagalbą teikia LŠS vado ar jo įgalioto asmens įsakymu, gavus savivaldybės administracijos direktoriaus ar karo komendanto prašymą.

25 straipsnis. Bendradarbiavimo sutartys

LŠS bendradarbiavimą su valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, švietimo įstaigomis išsamiau reglamentuoja LŠS ir atitinkamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, švietimo įstaigų bendradarbiavimo sutartys. Šis reikalavimas netaikomas, kai šauliai teikia pagalbą savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui karo padėties metu, kaip tai numatyta šio įstatymo 24 straipsnyje.

26 straipsnis. LŠS pareiga teikti informaciją apie savo veiklą valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms

1. LŠS privalo teikti Vyriausybei visą informaciją apie savo veiklą, taip pat leisti Vyriausybės įgaliotiems pareigūnams ją tikrinti.

2. Kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms LŠS privalo teikti informaciją apie savo veiklą, kuri yra susijusi su bendradarbiavimo sutarčių su atitinkamomis valstybės ar savivaldybių institucijomis ar įstaigomis įgyvendinimu, taip pat LŠS veiklos programų, finansuojamų iš atitinkamoms valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms skirtų valstybės ar savivaldybės biudžeto asignavimų ar jų administruojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšų, vykdymu.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

LŠS STRUKTŪRA, CENTRINĖS INSTITUCIJOS IR MOKYMŲ CENTRAS

27 straipsnis. LŠS struktūros organizavimo pagrindai

1. LŠS sudaro LŠS centrinės institucijos, rinktinės ir jų padaliniai, taip pat mokymų centras.

2. LŠS centrinės institucijos organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja LŠS veiklą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Rinktinės organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja LŠS veiklą aukštesniųjų administracinių vienetų centruose ir (ar) kitoje aukštesniųjų administracinių vienetų teritorijoje.

4. Rinktines sudaro pagal administracinę teritorinę principą įsteigti LŠS padaliniai (kuopos, atskiri būriai ir juos sudarantys mažesni padaliniai).

5. LŠS padaliniai savanoriškumo pagrindu sudaromi atsižvelgiant į pagrindines šaulių kategorijas: koviniai šauliai, ginkluoto pasipriešinimo šauliai, neginkluoto pasipriešinimo šauliai, jaunieji šauliai.

6. Mokymų centre LŠS vykdo šaulių rengimą šaulio tarnybai, organizuoja kitus LŠS veiklos renginius.

28 straipsnis. LŠS centrinės institucijos

LŠS centrinės institucijos yra:

- 1) LŠS suvažiavimas;
- 2) LŠS vadas;
- 3) LŠS Centro valdyba;
- 4) LŠS Centro kontrolės komisija;
- 5) LŠS Garbės teismas;

6) kitos šio straipsnio 1–5 punktuose nurodytų institucijų įsteigtos jų patariamąsios ir pagalbinės institucijos.

29 straipsnis. LŠS suvažiavimas

1. LŠS suvažiavimas yra aukščiausioji LŠS institucija, sudaryta iš suvažiavimo dalyvių: išrinktų rinktinių atstovų ir pagal pareigas suvažiavime dalyvaujančių šaulių. Kiekvienos rinktinės atstovų suvažiavime skaičių, proporcingą rinktinėse esančių šaulių skaičiui, iš anksto nustato LŠS Centro valdyba LŠS vado siūlymu. Pagal pareigas su balso teise LŠS suvažiavime dalyvauja LŠS vadas ir jo pavaduotojai, LŠS Centro valdybos nariai, LŠS Centro kontrolės komisijos pirmininkas, LŠS Garbės teismo pirmininkas ir rinktinių vadai.

2. LŠS suvažiavimas gali būti eilinis ir neeilinis. Eiliniai suvažiavimai šaukiami kartą per trejus metus.

3. Eilinį LŠS suvažiavimą šaukia LŠS vadas. Neeilinį LŠS suvažiavimą LŠS vadas šaukia Vyriausybės, LŠS Centro valdybos arba ne mažiau kaip penkių rinktinių visuotinių susirinkimų siūlymu.

4. LŠS suvažiavimas laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 visų suvažiavimo dalyvių. Į suvažiavimą atvykus mažiau kaip 2/3 dalyvių, per 10 dienų suvažiavimas sušaukiamas antrą kartą. Antrą kartą sušauktas LŠS suvažiavimas laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų jo dalyvių.

5. LŠS suvažiavimas:

1) svarsto LŠS statuto ir jo pakeitimo projektus, teikia Vyriausybei išvadas dėl šių projektų;

2) LŠS Garbės teismo pirmininko teikimu priima ir keičia Šaulių etikos kodeksą ir LŠS Garbės teismo reglamentą;

3) LŠS statuto nustatytais atvejais priima kitus LŠS veiklą reglamentuojančius LŠS vidaus teisės aktus;

4) LŠS vado teikimu tvirtina ir keičia LŠS veiklos strategiją;

5) Ministro Pirmininko teikimu pritaria arba nepritaria LŠS vado skyrimui, taip pat pareikšdamas nepasitikėjimą LŠS vadu teikia siūlymą Vyriausybei atleisti LŠS vadą iš pareigų nepasibaigus jo įgaliojimų terminui;

6) LŠS vado siūlymu tvirtina LŠS vado pavaduotojų skaičių;

7) LŠS statuto nustatyta tvarka renka ir atleidžia LŠS Centro valdybos, LŠS Centro kontrolės komisijos ir LŠS Garbės teismo narius ir jų pavaduotojus;

8) svarsto LŠS vado, LŠS Centro kontrolės komisijos ir LŠS Garbės teismo ataskaitas ir pranešimus;

9) svarsto kitus LŠS aktualius klausimus ir priima dėl jų pareiškimus, rezoliucijas ir kitus dokumentus.

6. Visi klausimai LŠS suvažiavime sprendžiami paprasta suvažiavime dalyvaujančių LŠS narių

balsų dauguma. Dėl pritarimo arba nepritarimo Ministro Pirmininko teikiamai LŠS vado kandidatūrai balsuojama slapta.

30 straipsnis. LŠS vadas

1. LŠS vadas yra aukščiausiasis LŠS pareigūnas, vadovaujantis LŠS veiklai ir atstovaujantis LŠS. LŠS vadas užtikrina LŠS tikslų ir uždavinių įgyvendinimą ir funkcijų vykdymą, taip pat LŠS veiklos strategijos ir kitų LŠS suvažiavimo sprendimų vykdymą, LŠS vidaus tvarką, teisėtą ir ekonomišką LŠS turto ir lėšų naudojimą.

2. LŠS vadas yra LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų valdytojas.

3. LŠS vadu gali būti skiriamas aukštąjį išsilavinimą ir ne žemesnį kaip pulkininko leitenanto (komandoro) laipsnį turintis profesinės karo tarnybos, tarnybą rezerve atliekantis ar atsargos karys, ne žemesnį kaip vidaus tarnybos pulkininko leitenanto laipsnį turintis vidaus tarnybos sistemos pareigūnas arba į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas LŠS narys.

4. LŠS vadu paskirtas asmuo privalo sustabdyti savo narystę ir veiklą politinėse partijose iki savo kadencijos pabaigos, nutraukti narystę ir veiklą visuomeniniuose rinkimų komitetuose.

5. LŠS vadas be Vyriausybės leidimo negali dirbti kito mokamo darbo ir eiti kitų pareigų.

6. LŠS vadas skiriamas ketveriems metams. Tas pats asmuo gali būti skiriamas LŠS vadu ne daugiau kaip du kartus iš eilės.

7. LŠS vadą skiria Vyriausybė Ministro Pirmininko teikimu su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto ir LŠS suvažiavimo pritarimu. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas ir LŠS suvažiavimas pritarimą arba nepritarimą Ministro Pirmininko teikiamai LŠS vado kandidatūrai turi pareikšti per du mėnesius nuo Ministro Pirmininko teikimo. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui ir LŠS suvažiavimui nepritarus Ministro Pirmininko teikiamai LŠS vado kandidatūrai, Vyriausybė Ministro Pirmininko teikimu paskiria laikinąjį LŠS vadą, buvusio LŠS vado pavaduotoją, iki kol bus pritarta kitai LŠS vado kandidatūrai. Kita LŠS vado kandidatūra turi būti pateikta ne per ilgesnį kaip dviejų mėnesių laikotarpį.

8. Jeigu į LŠS vado pareigas skiriamas šaulys yra profesinės karo tarnybos karys, jis perkeliamas į šias pareigas ir pasibaigus įgaliojimų terminui atleidžiamas iš jų Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo nustatyta tvarka. Nesibaigus įgaliojimų terminui, LŠS vadas, kuris yra profesinės karo tarnybos karys, atleidžiamas iš LŠS vado pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su krašto apsaugos ministru, Vyriausybės nutarimu, nutraukus su juo profesinės karo tarnybos sutartį Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme nustatytais pagrindais, taip pat LŠS vadui išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar LŠS suvažiavimui pareiškus nepasitikėjimą LŠS vadu.

9. Jeigu į LŠS vado pareigas skiriamas šaulys yra vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis perkeliamas į šias pareigas ir pasibaigus įgaliojimų terminui atleidžiamas iš jų Vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka. Nesibaigus įgaliojimų terminui, LŠS vadas, kuris yra vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, atleidžiamas iš LŠS vado pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, Vyriausybės nutarimu, atleidus jį iš vidaus tarnybos Vidaus tarnybos statuto nustatytais pagrindais, taip pat LŠS vadui išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar LŠS suvažiavimui pareiškus nepasitikėjimą LŠS vadu.

10. Jeigu į LŠS vado pareigas skiriamas šaulys yra tarnybą rezerve atliekantis ar atsargos karys arba į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, LŠS vado įgaliojimų terminui jis sudaro terminuotą darbo sutartį su Vyriausybės kanceliarija. Pasibaigus įgaliojimų terminui, darbo sutartis su LŠS vadu nutraukiama ir Ministro Pirmininko teikimu Vyriausybės nutarimu jis atleidžiamas iš pareigų. Nepasibaigus įgaliojimų terminui, darbo sutartis su LŠS vadu gali būti nutraukta ir jis atleidžiamas iš pareigų Ministro Pirmininko teikimu Vyriausybės nutarimu Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatytais pagrindais, taip pat LŠS vadui išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar LŠS suvažiavimui pareiškus nepasitikėjimą LŠS vadu.

11. Jeigu LŠS vadas yra profesinės karo tarnybos karys, jis gali būti nušalintas nuo pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su krašto apsaugos ministru, Vyriausybės nutarimu Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme nustatytais atvejais. Jeigu LŠS vadas yra

vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis gali būti nušalintas nuo pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, Vyriausybės nutarimu Vidaus tarnybos statute nustatytais atvejais. Jeigu LŠS vadas yra tarnybą rezerve atliekantis arba atsargos karys arba į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis Ministro Pirmininko teikimu Vyriausybės nutarimu gali būti nušalintas nuo pareigų Darbo kodekse nustatytais atvejais.

12. LŠS vadui mokamos pareiginės algos dydis yra lygus kariuomenės vadui ir policijos generalinio komisaro pirmaisiais ir vėlesniais metais priklausančių tarnybinių atlyginimų vidurkiui atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus.

13. Vyriausybė gali apdovanoti LŠS vadą pinigine premija už labai gerą tarnybos įvertinimą. Ši premija gali būti skiriama ne daugiau kaip kartą per metus ir negali viršyti LŠS vadui nustatytos pareiginės algos dydžio. LŠS vado tarnybos vertinimo tvarką nustato Vyriausybė.

14. Kai LŠS vado nėra arba jis negali eiti pareigų, arba yra nušalintas nuo pareigų, LŠS vado pareigas laikinai eina vienas iš jo pavaduotojų. Kai LŠS vadas atleidžiamas ar nušalinamas nuo pareigų, LŠS vado pavaduotojui laikinai eiti LŠS vado pareigas paveda Vyriausybė, kitais atvejais – LŠS vadas.

15. LŠS vadas:

1) organizuoja LŠS veiklos strategijos rengimą ir Vyriausybei pritarus teikia ją tvirtinti LŠS suvažiavimui;

2) vadovaudamasis LŠS veiklos strategija, tvirtina metinius LŠS veiklos planus ir organizuoja jų vykdymą, taip pat pritaria rinktinių vadų teikiamiems metiniams rinktinių veiklos planams;

3) tvirtina LŠS vidaus tvarkos, drausmės, struktūros ir veiklos klausimus reglamentuojančius LŠS vidaus teisės aktus;

4) siūlo LŠS suvažiavimui nustatyti LŠS vado pavaduotojų skaičių;

5) LŠS Centro valdybos pritarimu skiria į pareigas, atleidžia iš jų ir nušalina nuo pareigų LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus;

6) skiria, atleidžia ir nušalina nuo pareigų rinktinių vadų pavaduotojus, mokymų centro viršininką, o LŠS statute numatytais atvejais – ir kitus šaulius;

7) LŠS statute nustatytais atvejais ir tvarka skatina šaulius ir skiria jiems drausmines nuobaudas, taip pat šio įstatymo nustatyta tvarka apdovanoja piniginėmis premijomis rinktinių vadų pavaduotojus;

8) vadovauja LŠS štabo veiklai, šaukia LŠS Centro valdybos posėdžius ir jiems pirmininkauja;

9) vykdo LŠS Garbės teismo sprendimus;

10) kontroliuoja rinktinių vadų ir kitų jam tiesiogiai pavaldžių šaulių veiklą, svarsto rinktinių vadų teikiamas rinktinių veiklos ataskaitas;

11) LŠS Centro valdybos teikimu tvirtina metinį LŠS biudžetą, taip pat teikia LŠS Centro valdybai tvirtinti LŠS metų finansines ataskaitas;

12) teikia Vyriausybei siūlymus dėl valstybės biudžeto asignavimų LŠS veiklai finansuoti;

13) įgyvendina LŠS Centro kontrolės komisijos, vidaus ir atestuotų auditorių rekomendacijas;

14) atlieka kitas šiame įstatyme ir LŠS statute nustatytas funkcijas.

16. Vykdydamas savo įgaliojimus, LŠS vadas leidžia įsakymus, kurie privalomi visiems šauliams, ir kontroliuoja, kaip šie įsakymai yra vykdomi.

17. Operatyviam veiklos organizavimui, vykdymui ir kontrolei LŠS vadas sudaro sau pavaldžią administracinę instituciją – LŠS štabą. Prireikus LŠS vadas sudaro kitas patariamąsias institucijas.

18. LŠS vadas yra tiesiogiai pavaldus Vyriausybei. Jis taip pat atskaitingas LŠS suvažiavimui ir Vyriausybei. LŠS vadas teikia LŠS veiklos ataskaitas kiekvienam eiliniam LŠS suvažiavimui, taip pat neeiliniam suvažiavimui, jeigu LŠS veiklos ataskaita yra LŠS statuto nustatyta tvarka įtraukta į neeilinio suvažiavimo darbotvarkę. Metinę LŠS veiklos ataskaitą LŠS vadas teikia Vyriausybei ir Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui. Vyriausybės ir Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto reikalavimu LŠS vadas teikia informaciją ir atsako į jam pateiktus klausimus.

19. LŠS statute ir LŠS vidaus teisės aktuose gali būti nustatyta LŠS vado šaulio tarnybos ypatumų, susijusių su darbo laiko struktūra, trukme ir režimu. Kai tai būtina LŠS pratyboms, mokymams ar kitiems renginiams organizuoti, jiems vadovauti ar juose dalyvauti, kasdienė LŠS vado

darbo laiko trukmė gali viršyti aštuonias darbo valandas.

31 straipsnis. LŠS Centro valdyba

1. LŠS Centro valdyba yra kolegiali vykdomoji LŠS institucija, padedanti LŠS vadui vadovauti LŠS veiklai tarp LŠS suvažiavimų.

2. LŠS Centro valdyba sudaroma trejiems metams. Į LŠS Centro valdybą pagal pareigas įeina LŠS vadas ir jo pavaduotojai. Kitus devynis Centro valdybos narius ir jų pavaduotojus renka LŠS suvažiavimas. Jie negali būti skiriami rinktinių vadais ir jų pavaduotojais.

3. LŠS Centro valdybai vadovauja LŠS vadas.

4. LŠS Centro valdybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 Centro valdybos narių. LŠS Centro valdybos sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių jos narių balsų dauguma. Jeigu šis įstatymas ir LŠS statutas nenustato kitaip, LŠS Centro valdybos sprendimai LŠS vadui yra rekomendaciniai.

5. LŠS Centro valdyba:

1) svarsto LŠS veiklos strategijos, metinių LŠS veiklos ir rinktinių veiklos planų, LŠS vidaus teisės aktų, LŠS metų biudžeto, siūlymų dėl valstybės biudžeto asignavimų LŠS veiklai finansuoti projektus;

2) tvirtina LŠS metų finansines ataskaitas;

3) svarsto LŠS Centro kontrolės komisijos, vidaus ir atestuotų auditorių patikrinimų rezultatus, išvadas ir pasiūlymus;

4) svarsto ir vertina rinktinių ir jų valdymo institucijų veiklą;

5) nustato stojamojo ir LŠS nario mokesčio dydį, taip pat tikslinių įmokų nustatymo tvarką;

6) pritaria arba nepritaria LŠS vado teikiamoms LŠS vado pavaduotojų ir rinktinių vadų kandidatūroms, taip pat apdovanoja piniginėmis premijomis LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus;

7) atlieka kitas šiame įstatyme ir LŠS statute nustatytas funkcijas.

32 straipsnis. LŠS Centro kontrolės komisija

1. LŠS Centro kontrolės komisija yra kolegiali institucija, atliekanti LŠS vidaus kontrolės, įskaitant finansų kontrolę, funkcijas.

2. LŠS Centro kontrolės komisija sudaroma trejiems metams. Ją sudaro penki nariai, turintys aukštąjį išsilavinimą. Paprastai bent du Centro kontrolės komisijos nariai ir bent du jų pavaduotojai turi turėti aukštąjį ekonominį, vadybinį ar teisinį išsilavinimą. Centro kontrolės komisijos nariais ir jų pavaduotojais negali būti LŠS vadas ir jo pavaduotojai, rinktinių vadai ir jų pavaduotojai, LŠS Centro valdybos nariai ir jų pavaduotojai, LŠS Garbės teismo nariai ir jų pavaduotojai.

3. Tris LŠS Centro kontrolės komisijos narius ir jų pavaduotojus renka LŠS suvažiavimas, du narius ir jų pavaduotojus skiria Vyriausybė. LŠS Centro kontrolės komisijos pirmininką skiria Vyriausybė.

4. LŠS Centro kontrolės komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė Centro kontrolės komisijos narių. Komisijos sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių jos narių balsų dauguma. LŠS Centro kontrolės komisijos sprendimai privalomai svarstomi LŠS institucijose.

5. LŠS Centro kontrolės komisija:

1) ne rečiau kaip kartą per metus tikrina LŠS štabo veiklą ir LŠS turto būklę;

2) tikrina LŠS metų finansines ataskaitas ir buhalterinės apskaitos dokumentus;

3) tikrina, kaip LŠS veikloje laikomasi teisės aktų;

4) LŠS suvažiavimo arba LŠS vado pavedimu atlieka kitus LŠS veiklos patikrinimus;

5) svarsto ir vertina LŠS veiklos strategijos ir metinių veiklos planų bei veiklos programų vykdymą;

6) teikia LŠS vadui rekomendacijas dėl LŠS veiklos ir jos kontrolės tobulinimo, nustatytų trūkumų ir klaidų šalinimo;

7) rengia ir teikia LŠS vadui metų, o LŠS suvažiavimui – trejų metų LŠS vidaus kontrolės ataskaitas.

33 straipsnis. LŠS Garbės teismas

1. LŠS Garbės teismas yra LŠS institucija, nagrinėjanti bylas dėl šaulių ginčų, susijusių su LŠS veikla, taip pat šaulių drausminių nusižengimų, įskaitant šaulių etikos pažeidimus ir šaulio priesaikos ar jaunojo šaulio iškilmingo pasižadėjimo sulaužymą. Kilus ginčui dėl to, ar tam tikrą bylą gali nagrinėti LŠS Garbės teismas, šį klausimą sprendžia pats Garbės teismas.

2. LŠS Garbės teismą sudaro šeši nepriekaištingos reputacijos šauliai. Paprastai ne mažiau kaip 1/3 Garbės teismo narių ir jų pavaduotojų turi turėti teisinį išsilavinimą. LŠS Garbės teismo nariais ir jų pavaduotojais negali būti LŠS vadas ir jo pavaduotojai, rinktinių vadai ir jų pavaduotojai, LŠS Centro valdybos nariai ir jų pavaduotojai, LŠS Centro kontrolės komisijos nariai ir jų pavaduotojai, rinktinių garbės teismų nariai ir jų pavaduotojai.

3. LŠS Garbės teismo narius ir jų pavaduotojus renka LŠS suvažiavimas, kas trejus metus išrinkdamas po tris Garbės teismo narius ir jų pavaduotojus. LŠS Garbės teismo pirmininką trejiems metams renka Garbės teismo nariai.

4. LŠS Garbės teismo posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip keturi Garbės teismo nariai. LŠS Garbės teismo sprendimai priimami ne mažiau kaip keturių Garbės teismo narių balsų dauguma. Garbės teismo narys negali nagrinėti bylos, kurioje skundžiami jo veiksmai arba siekiama nustatyti, ar jis nepadarė drausminio nusižengimo.

5. LŠS Garbės teismas:

1) nagrinėja šaulių skundus dėl LŠS vado ir jo pavaduotojų, LŠS štabo šaulių, LŠS Centro valdybos narių ir jų pavaduotojų, LŠS Centro kontrolės komisijos narių ir jų pavaduotojų, LŠS Garbės teismo narių ir jų pavaduotojų, rinktinių vadų ir jų pavaduotojų, mokymų centro viršininko veiksmų ar galimų jų drausminių nusižengimų;

2) nagrinėja rinktinių garbės teismų perduotas drausminių nusižengimų bylas, susijusias su galimu šaulio priesaikos arba jaunojo šaulio iškilmingo pasižadėjimo sulaužymu;

3) nagrinėja kitas bylas, kurias spręsti perduoda LŠS vadas, Vyriausybė, krašto apsaugos ministras ar krašto apsaugos generalinis inspektorius;

4) nagrinėja skundus dėl rinktinių garbės teismų sprendimų;

5) apibendrina LŠS garbės teismų praktiką ir teikia ją formuojančias rekomendacijas rinktinių garbės teismams;

6) tvirtina ir keičia pavyzdinį rinktinių garbės teismų reglamentą;

7) rengia Šaulių etikos kodekso projektą ir pakeitimus.

6. LŠS Garbės teismo sprendimai jo nagrinėjamose bylose yra privalomi kitoms LŠS institucijoms ir visiems šauliams.

7. Bylų nagrinėjimas LŠS Garbės teisme gali vykti rašytinio ir žodinio proceso arba tik rašytinio proceso tvarka. Bylų nagrinėjimo tvarką nustato Garbės teismo reglamentas.

8. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta LŠS Garbės teismo kompetencija neriboja įstatymų nustatytų krašto apsaugos ministro, krašto apsaugos generalinio inspektoriaus, krašto apsaugos sistemos vadų (viršininkų) teisių užtikrinti karių, kurie yra LŠS nariai, drausmę, tirti jų drausmės pažeidimus ir skirti jiems drausmines nuobaudas. Šio straipsnio 5 dalyje nustatyta LŠS Garbės teismo kompetencija taip pat neriboja Vyriausybės, teisių tirti LŠS vado, LŠS Centro valdybos teisių tirti LŠS vado pavaduotojų ir rinktinių vadų drausminių nusižengimų ir traukti šiuos asmenis drausminen atsakomybėn.

34 straipsnis. Mokymų centras

1. Mokymų centras atlieka šias funkcijas:

1) vykdo šaulių karinį rengimą, pasirengimą neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui;

2) rengia visuomenę neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui;

3) moko šaulius atlikti funkcijas, susijusias su pagalbos teikimu kariuomenei, policijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai, civilinės saugos sistemos pajėgoms ir švietimo įstaigoms, užtikrinant valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą konfliktų, krizių ir ekstremalių situacijų metu;

4) vykdo mokymus valstybės sektoriaus, visuomenės ir verslo atstovams nacionalinio saugumo ir krašto gynybos temomis;

5) organizuoja, koordinuoja ir vykdo pedagogų nacionalinio saugumo ir krašto gynybos dalyko programos dėstymui bendrojo lavinimo mokyklose rengimą;

6) organizuoja šaulių rengimui, pedagogų, dirbančių pilietinio ugdymo srityje, kvalifikacijos tobulinimui skirtus renginius (mokymus, kursus, pratybas, stovyklas ar kitus renginius);

7) dalyvauja rengiant šaulių mokymų ir kursų programas.

2. Mokymų centrui vadovauja mokymų centro viršininkas. Juo 4 metams skiriamas turintis aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir įgijęs pagrindinį karinį parengtumą šaulys, kuris nėra profesinės karo tarnybos karys. Mokymų centro viršininku paskirtas asmuo privalo sustabdyti savo narystę ir veiklą politinėse partijose iki savo kadencijos pabaigos, nutraukti narystę ir veiklą visuomeniniuose rinkimų komitetuose.

3. Šaulys eiti mokymų centro viršininko pareigas skiriamas LŠS vado įsakymu, LŠS su juo sudaro darbo sutartį. Mokymų centro viršininkas atleidžiamas iš pareigų ir darbo sutartis su juo nutraukiama Darbo kodekse nustatytais pagrindais.

4. Mokymų centro viršininkui darbo užmokestis mokamas iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Mokymų centro viršininko darbo apmokėjimo sistemą ir pareiginės algos pastoviosios dalies dydį nustato LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu, *mutatis mutandis* vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis, taikomomis biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo sistemai ir pareiginės algos pastoviosios dalies dydžiui nustatyti.

5. Mokymų centro viršininko kasmetinės veiklos vertinimas atliekamas *mutatis mutandis* vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatyta biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, veiklos vertinimo tvarka. LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu nustato pareiginės algos kintamąją dalį, skiria priemokas ir premijas mokymų centro viršininkui. Pareiginės algos kintamosios dalies nustatymo, priemonių ir premijų skyrimo atvejai ir dydžiai nustatomi *mutatis mutandis* taikant Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatas, taikomas biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareiginės algos kintamosios dalies dydžiui nustatyti, priemonėms ir premijoms skirti.

6. Mokymų centro viršininkas tiesiogiai pavaldus LŠS vadui, taip pat atskaitingas LŠS vadui. LŠS vadas yra atsakingas už šaulių rengimo kokybę.

7. Mokymų centro viršininkas:

1) vadovauja mokymų centrui ir organizuoja jo darbą;

2) atstovauja mokymų centrui LŠS centrinėse institucijose, Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijose ir įstaigose, tarptautinėse organizacijose;

3) užtikrina mokymų centro veiklai skiriamų finansinių išteklių tinkamą naudojimą;

4) atlieka kitus LŠS vado pavedimus.

8. Mokymų centro veikla finansuojama iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, lėšų poreikį LŠS vadui suderinus su LŠS Centro valdyba.

9. Atsižvelgiant į rinktinių poreikius, mokymų centras gali būti decentralizuotas ir turėti savo filialus su tiesiogiai pavaldžiais centro darbuotojais prie rinktinių. Mokymų centro filialų mokymų programos turi būti suderintos su bendra mokymų centro šaulių kompetencijų ir įgūdžių ugdymo programa. Mokymų centro filialų steigimo tvarką nustato LŠS vadas.

PENKTASIS SKIRSNIS ŠAULIAI

35 straipsnis. Narystė LŠS

1. Šauliais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos piliečiai, mokantys valstybinę kalbą. Asmenys negali būti laikomi nepriekaištingos reputacijos, jeigu yra nustatyta bent viena iš šio straipsnio 3 dalies 3, 4, 5, 6 ar 7 punktuose nurodytų sąlygų.

2. Priimant į LŠS jaunuosius šaulius, kurie nėra pripažinti visiškai veiksniais, būtinas rašytinis tėvų arba to iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena, globėjų ar rūpintojų sutikimas.

3. Šauliais negali būti šie Lietuvos Respublikos piliečiai:

- 1) jaunesni kaip 11 metų;
- 2) teismo tvarka pripažinti neveiksniais ar ribotai veiksniais bet kurioje srityje;
- 3) dalyvavę veikloje prieš Lietuvos valstybę, taip pat buvę SSRS Valstybės saugumo komiteto kadriniai darbuotojai ir SSRS specialiųjų tarnybų slaptieji bendradarbiai;
- 4) įstatymų nustatyta tvarka uždraustų organizacijų nariai;
- 5) per paskutinius penkerius metus dėl priežasčių, susijusių su priesaikos sulaužymu, pašalinti iš valstybės politiko pareigų, atleisti iš tikrosios karo tarnybos ar valstybės tarnybos arba pašalinti iš karo mokymo įstaigos;

6) per paskutinius 10 metų pašalinti iš LŠS už šiurkščius drausminius nusižengimus;

7) Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ar šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas padaręs teisės pažeidimą, kuris gali diskredituoti LŠS ar žeminti šaulio vardą, jeigu nuo administracinės nuobaudos, administracinio poveikio priemonės ar drausminės nuobaudos skyrimo už tokį pažeidimą arba bausmės už baudžiamąjį nusižengimą skyrimo nepraėjo vieni metai, arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikaltimą ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą.

4. Asmuo į LŠS priimamas LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado įsakymu.

5. Asmuo, nepriimtas į LŠS, turi teisę LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado įsakymą apskūsti LŠS Garbės teismui, o LŠS Garbės teismo sprendimą asmuo turi teisę apskūsti teismui per 20 dienų nuo sprendimo gavimo dienos. LŠS Garbės teismas, nustatęs, kad asmuo į LŠS nepriimtas nepagrįstai, įpareigoja ar LŠS vadą, ar jo įgaliotą rinktinės vadą priimti asmenį į LŠS.

6. Narystė LŠS gali baigtis išstojus iš LŠS, pašalinus iš LŠS, šauliui mirus ir šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju.

7. Asmuo šalinamas iš LŠS:

- 1) netekus Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 2) atsiradus arba paaiškėjus bet kuriai iš šio straipsnio 3 dalies 2–7 punktuose nustatytų aplinkybių;

3) šio įstatymo nustatyta tvarka įsigaliojus LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado įsakymui pašalinti asmenį iš LŠS už šiurkštų drausminį nusižengimą arba įsigaliojus rinktinės garbės teismo ar LŠS Garbės teismo sprendimui, kuriuo patvirtinamas tokio LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado įsakymo pagrįstumas ir teisėtumas;

4) įsigaliojus LŠS Garbės teismo sprendimui, kuriuo pripažįstama, kad asmuo sulaužė šaulio priesaiką ar jaunojo šaulio pasižadėjimą;

5) LŠS vadas – Vyriausybės nutarimu, LŠS vado pavaduotojai ir rinktinių vadai – LŠS Centro valdybos sprendimu pašalinti iš LŠS už šiurkštų drausminį nusižengimą, patvirtinus krašto apsaugos generalinio inspektoriaus išvadą, kad asmuo, eidamas LŠS vado pareigas, sulaužė šaulio priesaiką;

6) nesumokėjus nario mokesčio už daugiau kaip vienų metų laikotarpį;

7) šio įstatymo nustatyta tvarka pripažinus padariusiu teisės pažeidimą, diskredituojantį LŠS arba žeminantį šaulio vardą.

6. LŠS turi teisę gauti iš visų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų fizinių ir juridinių asmenų bei jų padalinių, registrų, informacinių sistemų turimą informaciją, dokumentus, duomenis, įskaitant asmens duomenis, reikalingus patikrinti, ar asmuo atitinka šio straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, taip pat ar nėra šio straipsnio 7 dalyje nurodytų aplinkybių, o šioje dalyje nurodyti duomenų teikėjai LŠS prašymu privalo tokią informaciją, dokumentus, duomenis, įskaitant asmens duomenis, pateikti.

7. Šio įstatymo 51 straipsnyje nenurodytų šaulių asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu [\(ES\) 2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva [95/46/EB](#) (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.

36 straipsnis. Šaulio priesaika ir jaunojo šaulio iškilmingas pasižadėjimas

1. Kiekvienas pilnametis Lietuvos Respublikos pilietis, stodamas į LŠS, duoda šaulio priesaiką. Šaulio priesaiką taip pat duoda sulaukę pilnametystės LŠS nariai.

2. Lietuvos Respublikos piliečiai, priimami į LŠS jaunaisiais šauliais, duoda jaunojo šaulio iškilmingą pasižadėjimą. LŠS narys laikomas jaunučiu šauliu tol, kol sulaukęs pilnametystės duoda šaulio priesaiką.

3. Duodami šaulio priesaiką arba jaunojo šaulio iškilmingą pasižadėjimą, šauliai prisiekia būti ištikimi Lietuvos valstybei, ginti ir saugoti jos nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai vykdyti šaulio pareigas. Šaulio priesaikos ir jaunojo šaulio iškilmingo pasižadėjimo tekstą nustato LŠS statutas.

4. Atsisakęs duoti šaulio priesaiką ar jaunojo šaulio pasižadėjimą, taip pat davęs šaulio priesaiką ar jaunojo šaulio pasižadėjimą su išlygomis asmuo negali būti priimamas į LŠS.

5. Jeigu sulaukęs pilnametystės jaunasis šaulys atsisako duoti šaulio priesaiką arba duoda ją su išlygomis, jo narystė LŠS nutrūksta.

37 straipsnis. Narystės LŠS sustabdymas ir atnaujinimas

1. Asmenį į LŠS priėmusio LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado sprendimu narystė LŠS gali būti sustabdyta, jeigu yra gauta ir tikrinama kituose šio įstatymo straipsniuose nurodyta kompetentingos valstybės institucijos pateikta informacija dėl galimos šaulio veikos ar aplinkybių, dėl kurių šaulys neatitiktų šiame įstatyme nustatytų reikalavimų, arba laukiama kompetentingų valstybės institucijų išvadų dėl minėtos šaulio veikos ar aplinkybių nustatymo, iki bus priimtas kompetentingos valstybės institucijos atitinkamas sprendimas – bus nutrauktas ikiteisminis tyrimas ar baudžiamoji byla arba bus priimtas apkaltinamasis ar išteisinamasis nuosprendis, iki bus priimtas sprendimas dėl pripažinimo neveiksniu arba ribotai veiksniumi bet kurioje srityje ar bus atmestas pareiškimas, arba iki bus priimtas nutarimas pripažinti asmenį kaltu dėl administracinio nusižengimo padarymo ar nutraukti administracinio nusižengimo teiseną.

2. Jeigu kompetentinga valstybės institucija pateikia informaciją, kad šaulys nepadarė veikos ir (ar) nėra aplinkybių, dėl kurių jis neatitiktų šiame įstatyme nustatytų reikalavimų, asmens narystė LŠS atnaujinama. Jeigu yra duomenų apie šaulio galimai padarytą drausminį nusižengimą, nurodytą šio įstatymo 44 straipsnyje, pradedamas drausminio nusižengimo tyrimas.

3. Šaulio prašymu šaulį į LŠS priėmusio LŠS vado ar jo įgalioto rinktinės vado sprendimu narystė LŠS sustabdoma dėl objektyvių priežasčių (ligos, nėštumo ir gimdymo atostogų, kai augina vaiką (įvaikį) iki 3 metų ar neįgalų vaiką iki 18 metų, prižiūri kitus šeimos narius, kuriems nustatytas mažesnis negu 55 procentų darbingumo lygis, arba šeimos narius, sukakusius senatvės pensijos amžių, kuriems nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis).

4. Sprendimas dėl narystės LŠS sustabdymo šaulio prašymu priimamas ne vėliau kaip per 14 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priėmus sprendimą sustabdyti narystę LŠS, apie tai šaulys informuojamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Per 5 darbo dienas nuo informacijos apie priimtą sprendimą dėl narystės LŠS sustabdymo gavimo dienos šaulys grąžina pažymėjimą, uniformą ir skiriamuosius ženklus.

6. Narystės LŠS sustabdymo šaulio prašymu dėl šio straipsnio 3 dalyje nurodytos objektyvios priežasties terminas negali būti ilgesnis kaip 3 metai. Narystės LŠS sustabdymo terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip metams ir ne daugiau kaip du kartus.

7. Jeigu asmuo, kurio narystė LŠS sustabdyta jo iniciatyva, iki pasibaigiant narystės sustabdymo terminui nepateikė prašymo atnaujinti jo narystę LŠS ar pratęsti narystės LŠS sustabdymo terminą, arba narystės LŠS sustabdymo terminas nebegali būti pratęstas, pasibaigus narystės sustabdymo terminui, toks asmuo laikomas išstojusiu iš LŠS.

8. Atnaujinus narystę LŠS, šauliui grąžinamas šaulio pažymėjimas, uniforma ir skiriamieji ženklai.

9. Narystės LŠS sustabdymo laikotarpiu šaulio tarnybos stažas neskaičiuojamas.

10. Narystės LŠS sustabdymo laikotarpiu nario mokestis nemokamas.

38 straipsnis. Šaulio nušalinimas nuo pareigų

1. Šaulys, įtariamas padaręs šiurkštų drausminį nusižengimą arba sulaužęs jaunojo šaulio iškilmingą pasižadėjimą, iki drausminio nusižengimo ištirimo ar LŠS Garbės teismo nagrinėjamos bylos pabaigos gali būti nušalinamas nuo pareigų, jeigu yra pradėtas drausminio nusižengimo tyrimas ir šaulys, toliau eidamas pareigas, trukdo arba siekia paveikti drausminio nusižengimo tyrimo eigą ar rezultatus.

2. Jeigu šaulys pripažintas įtariamuoju ar kaltinamuoju baudžiamojoje byloje ir yra pagrindas šaulio, įtariamo padarius nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą, veikoje įžvelgti šaulio vardo pažeminimo arba LŠS diskreditavimo požymių, šaulys nušalinamas nuo pareigų, iki bus priimtas kompetentingos valstybės institucijos atitinkamas sprendimas – bus nutrauktas ikiteisminis tyrimas ar baudžiamoji byla arba bus priimtas apkaltinamasis ar išteisinamasis nuosprendis. Įsigaliojus apkaltinamajam nuosprendžiui, sprendžiamas klausimas dėl šaulio pašalinimo iš LŠS. Įsigaliojus išteisinamajam nuosprendžiui, jeigu yra pagrindas įtarti, kad šaulys padarė drausminį nusižengimą, nurodytą šio įstatymo 44 straipsnyje, pradedamas drausminio nusižengimo tyrimas.

3. LŠS vadą nuo pareigų nušalina Vyriausybė, LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus – LŠS Centro valdyba. Kitus šaulius nuo pareigų nušalina tas vadas ar garbės teismas, kuriam pagal šį įstatymą suteikta teisė šauliui skirti drausminę nuobaudą.

4. Nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einantiems šauliams jų nušalinimo nuo pareigų laikotarpiu darbo užmokestis nemokamas.

5. Jeigu nustatoma, kad šaulys nepadarė šiurkštaus drausminio nusižengimo, nutraukiamas ikiteisminis tyrimas ar baudžiamoji byla arba priimamas išteisinamasis nuosprendis, nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einančiam šauliui per 10 darbo dienų, kai šaulys pradėjo eiti pareigas, sumokamas jo darbo užmokestis už laikotarpį, kurį jis buvo nušalintas nuo pareigų, taip pat delspinigiai. Delspinigių dydį tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, atsižvelgdamas į vartotojų kainų indeksą per praėjusius kalendorinius metus.

39 straipsnis. Šaulio tarnyba LŠS koviniuose būriuose

1. LŠS kovinių būrių šauliais gali būti šauliai, kurie:

- 1) yra įgiję pagrindinį karinį parengtumą arba baigę bazinį kario savanorio įgūdžių kursą, arba baigę bazinį šaulio įgūdžių kursą;
- 2) pagal sveikatos būklę tinkami šaulio tarnybai LŠS koviniame būryje;
- 3) neatlieka tikrosios karo tarnybos;
- 4) nėra valstybės institucijų ar įstaigų, kurios įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi, pareigūnai.

2. LŠS koviniai būriai sudaromi laikantis atitinkamo dydžio karinių vienetų struktūrai nustatytų reikalavimų. Sudarius LŠS kovinį būrį, LŠS vadas apie tai informuoja kariuomenės vadą. Kariuomenės vado ar jo įgalioto asmens nustatyta tvarka LŠS kovinis būrys priskiriamas kariniam vienetui.

3. Šaulys eiti kovinio būrio vado pareigas rinktinės vado teikimu skiriamas LŠS vado įsakymu.

4. LŠS kovinio būrio šauliai rengiami pagal karinio vieneto, kuriam priskirtas LŠS kovinis būrys, vado patvirtintą karinio rengimo planą. Prireikus kariuomenės vado nustatyta tvarka LŠS koviniai būriai gali būti rengiami kariuomenei priskirtose karinėse teritorijose.

5. Kariuomenės vado nustatyta tvarka gali būti organizuojamos karinio vieneto, kuriam priskirtas LŠS kovinis būrys, ir LŠS kovinio būrio bendros pratybos.

6. LŠS koviniams būriams taikomas reikalavimus ir detaliją jų sąveikos su kariuomenės kariniais vienetais tvarką nustato kariuomenės vadas ar jo įgaliotas asmuo.

7. LŠS kovinio būrio šauliai į pratybas ir mokymus šaukiami LŠS vado arba jo įgalioto rinktinės vado įsakymu.

8. Šauliai, siekiantys tarnauti LŠS koviniame būryje, bet neįgiję pagrindinio karinio parengtumo, nebaigę kariuomenės vado ar jo įgalioto asmens patvirtintos bazinio kario savanorio

įgūdžių kurso programos ar bazinio šaulio įgūdžių kurso programos, kreipiasi į rinktinės vadą, prašydami siųsti juos į bazinį šaulio įgūdžių kursą. Rinktinės vadas per vienus metus nuo prašymo gavimo dienos turi nusiųsti šaulį į bazinį šaulio įgūdžių kursą, kurį organizuoja LŠS vadas. Bazinio šaulio įgūdžių kurso programą, suderinęs su kariuomenės vadu arba jo įgaliotu asmeniu, tvirtina LŠS vadas.

40 straipsnis. Šaulių teisė naudoti prievartą, šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones

1. Šauliai, atlikdami šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 7 punkte ir 15 straipsnyje nustatytą šaulio tarnybą, turi teisę naudoti šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones Karinės jėgos naudojimo statuto 8 straipsnyje nustatytais pagrindais.

2. Šauliai, atlikdami šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 17 straipsnyje nustatytą šaulio tarnybą, veikdami kartu su policijos pareigūnais, turi teisę naudoti prievartą, specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus Policijos įstatymo 27 ir 28 straipsniuose nustatyta tvarka ir pagrindais.

3. Šauliai, atlikdami šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 18 straipsnyje nustatytą šaulio tarnybą, veikdami kartu su Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais, turi teisę naudoti prievartą, specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 28 ir 29 straipsniuose nustatyta tvarka ir pagrindais.

4. Teisę naudoti prievartą, šaunamuosius ginklus ir specialiąsias priemones, išskyrus savigynos atvejį, turi tik pilnamečiai šauliai, LŠS vado nustatyta tvarka, suderinta su policija, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, išlaikę šaunamųjų ginklų ir specialiųjų priemonių naudojimo taisyklių egzaminus.

5. Už neteisėtą prievartos, šaunamojo ginklo ar specialiųjų priemonių panaudojimą šauliai atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

41 straipsnis. Šaulių teisės ir pareigos, kai LŠS teikia pagalbą policijai, Valstybės sienos apsaugos tarnybai bei civilinės saugos sistemos pajėgoms

1. Kai LŠS teikia šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą policijai, 18 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą Valstybės sienos apsaugos tarnybai ar 19 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą civilinės saugos sistemos pajėgoms, šauliai turi šias teises:

1) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka kartu su policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais panaudoti prievartą, specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus;

2) reikalauti, kad asmenys laikytųsi viešosios tvarkos ir nepažeidintų įstatymų;

3) įstatymų nustatytais atvejais padėti policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams sulaikyti ir pristatyti asmenį į vidaus reikalų statutinę įstaigą;

4) kartu su policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais įstatymų nustatyta tvarka įeiti į gyvenamąsias ir kitas patalpas, kad būtų užkirstas kelias nusikalstamai veikai ar sulaikytas nusikalstamą veiką galimai padaręs asmuo, taip pat įvykus stichinei nelaimei ar kitam ypatingam įvykiui, keliančiam grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai ar turtui;

5) jeigu įtariama, kad yra padaryta nusikalstama veika ar administracinis nusižengimas, kartu su policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais stabdyti transporto priemones.

2. Kai LŠS teikia šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą policijai, 18 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą Valstybės sienos apsaugos tarnybai ar 19 straipsnio 1 dalyje nustatytą pagalbą civilinės saugos sistemos pajėgoms, šauliai privalo:

1) gerbti žmogaus teises ir laisves;

2) gavę pranešimą apie daromą nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą, pastebėję rengiamą ar daromą nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą, imtis priemonių užkirsti tam kelią, nedelsdami pranešti apie tai policijos ar kitiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, įstatymų įgaliotiems tirti nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą, organizuoti įvykio vietos apsaugą, kol atvyks policijos ar kiti vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, įstatymų įgalioti tirti nusikalstamą veiką ar kitokį teisės pažeidimą, nustatyti liudytojus, suteikti kitokią pagalbą policijos ar kitiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, tiriantiems nusikalstamos veikos ar kitokio teisės pažeidimo aplinkybes;

- 3) suteikti neatidėliotiną medicinos pagalbą nukentėjusiems, bejėgiškos būklės asmenims;
- 4) imtis visų galimų priemonių turtui gelbėti įvykus stichinei nelaimei, katastrofai, avarijai ar kitiems ypatingiems įvykiams;
- 5) laikyti paslapyje konfidencialią informaciją ar patikėtas tarnybos paslaptis;
- 6) atlikdami pavestas užduotis, prisistatyti ir pateikti šaulio pažymėjimą;
- 7) laikytis įstatymų, kitų teisės aktų, patikėtas užduotis atlikti laiku ir tiksliai.

42 straipsnis. Šaulių teisės ir pareigos teikiant pagalbą savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui karo padėties metu

1. Kai šauliai teikia šio įstatymo 24 straipsnyje nustatytą pagalbą savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui karo padėties metu, jie turi teisę:

- 1) reikalauti, kad asmenys laikytųsi viešosios tvarkos, nepažeidintų įstatymų ir savivaldybės administracijos direktoriaus ar karo komendanto įsakymų;
- 2) reikalauti, kad asmenys pateiktų informaciją ar dokumentus, kurie yra reikalingi šauliui pavestoms pareigoms vykdyti.

2. Kai šauliai teikia šio įstatymo 24 straipsnyje nustatytą pagalbą savivaldybės administracijos direktoriui ar karo komendantui karo padėties metu, jie privalo:

- 1) gerbti žmogaus teises ir laisves;
- 2) atlikdami pavestas užduotis, dėvėti šaulio uniformą ar šaulio skiriamuosius ženklus, prisistatyti ir pateikti šaulio pažymėjimą;
- 3) laikytis įstatymų, kitų teisės aktų, patikėtas užduotis atlikti laiku ir tiksliai.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS ŠAULIŲ ATSAKOMYBĖ

43 straipsnis. Drausminės atsakomybės taikymas

1. Šauliui, padariusiam drausminį nusižengimą, nurodytą šio įstatymo 45 straipsnyje, skiriama drausminė nuobauda. Už vieną drausminį nusižengimą gali būti skirta tik viena drausminė nuobauda.

2. Šaulio – profesinės karo tarnybos kario, Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su krašto apsaugos ministru, Vyriausybės nutarimu perkelta į LŠS vado pareigas, drausminės atsakomybės taikymo atvejai nustatyti Lietuvos Respublikos Lietuvos kariuomenės drausmės statute.

3. Šaulio – vidaus tarnybos pareigūno, Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, Vyriausybės nutarimu perkelta į LŠS vado pareigas, tarnybinės (drausminės) atsakomybės taikymo atvejai nustatyti Vidaus tarnybos statute.

4. Šauliui, su kuriuo Vyriausybės kanceliarija ar LŠS yra sudariusios darbo sutartį, padariusiam darbo pareigų pažeidimą, taikomos Darbo kodekso nuostatos. Nustačius šiurkštų darbo pareigų pažeidimą, taikomos Darbo kodekso 58 straipsnio 3 dalies ir šio įstatymo 45 straipsnio 2 dalies nuostatos.

5. Šaulys neatsako už žalą, padarytą vykdant teisėtą įsakymą.

6. Šaulys, atsisakęs vykdyti neteisėtą įsakymą, kuriuo jis verčiamas sulaužyti šaulio priesaiką ar jaunojo šaulio iškilmingą pasižadėjimą, pažeisti teisės aktus, tarnauti kitam asmeniui ar asmenų grupei, drausminėn atsakomybėn netraukiamas.

7. Jeigu šaulys supranta, kad jam duotas neteisėtas įsakymas, jis neturi jo vykdyti ir apie tai privalo pranešti vadui, aukštesniam už neteisėtą įsakymą davusįjį. Jeigu nuo šaulio nepriklausančių aplinkybių to negalima padaryti tuoj pat, tai jis privalo padaryti tokiai galimybei atsiradus.

8. Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas ar rinktinės vadas, pagal kompetenciją atitinkamiems šauliams turintys teisę skirti drausmines nuobaudas, sužinoję apie daromą ar padarytą šaulio drausminį nusižengimą, turi nedelsdami, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sužinojimo apie drausminį nusižengimą dienos, įsakymu pavesti jam pavaldžiam asmeniui atlikti drausminio nusižengimo tyrimą.

9. Drausminio nusižengimo tyrimas gali būti neatliekamas, jeigu šio įstatymo 45 straipsnio 1 ar 2 dalyje nurodyti drausminiai nusižengimai yra akivaizdūs ir neginčijami.

10. Dausminio nusižengimo tyrimas turi būti atliktas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo pavedimo atlikti drausminio nusižengimo tyrimą ar nuo jo atnaujinimo, kai yra šio straipsnio 15 dalyje numatyti pagrindai, dienos.

11. Dausminio nusižengimo tyrimo, kai padaryti keli drausminiai nusižengimai arba kai drausminis nusižengimas yra padarytas grupės šaulių, taip pat kai būtina gauti iš kitų institucijų ar specialistų drausminio nusižengimo tyrimui atlikti reikalingą informaciją ir ekspertų išvadas, terminą drausminio nusižengimo tyrimą pavedusi atlikti Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas ar rinktinės vadas įsakymu gali pratęsti, bet ne ilgiau kaip vienam mėnesiui.

12. Kai dėl drausminio nusižengimo tyrimą atliekančio asmens nušalinimo, ligos ar dėl kitų objektyvių priežasčių, dėl kurių drausminio nusižengimo tyrimą atliekantis asmuo negali laiku atlikti drausminio nusižengimo tyrimo, Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas ar rinktinės vadas, pavedęs atlikti drausminio nusižengimo tyrimą, drausminio nusižengimo tyrimą pveda atlikti kitam pavaldžiam asmeniui, taip pat kai drausminio nusižengimo tyrimo medžiaga ir drausminio nusižengimo tyrimo išvada grąžinama tyrimui papildyti šio straipsnio 17 dalyje nustatytu atveju, Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas ar rinktinės vadas, pavedęs atlikti drausminio nusižengimo tyrimą, nustato naują terminą drausminio nusižengimo tyrimui atlikti ar papildyti, ne ilgesnį kaip vienas mėnuo. Esant šio straipsnio 11 dalyje nurodytoms aplinkybėms, šioje dalyje nurodytas terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip vienam mėnesiui.

13. Dausminio nusižengimo tyrimą atliekantis asmuo per 5 darbo dienas nuo pavedimo atlikti drausminio nusižengimo tyrimą gavimo dienos surašo pranešimą apie drausminį nusižengimą (nurodo galimai padarytą drausminį nusižengimą ir aplinkybes) (toliau – pranešimas), kuriuo pasirašytinai informuoja šaulį, galimai padariusį drausminį nusižengimą, kad pradėtas drausminio nusižengimo tyrimas, ir įteikia šauliui pranešimą. Jeigu šaulys, galimai padaręs drausminį nusižengimą, pranešime nepasirašo, kad pranešimą gavo, drausminį nusižengimą atliekantis asmuo dėl šio fakto surašo aktą, kurį pasirašo jį surašęs asmuo ir du atsisakymo pasirašyti pranešimą faktą liudijantys šauliai. Jeigu šaulys, įtariamą padaręs drausminį nusižengimą, dėl sveikatos būklės negali pranešime pasirašyti ir yra jo sveikatos būklę patvirtinanti gydytojo pažyma, jis informuojamas elektroniniu paštu ar telefonu, o pasveikęs – informuojamas pasirašytinai.

14. Šaulys, galimai padaręs drausminį nusižengimą, per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos gali pateikti drausminį nusižengimą tiriančiam asmeniui rašytinį paaiškinimą dėl drausminio nusižengimo. Šaulys, galimai padaręs drausminį nusižengimą, gali teikti dokumentus ir kitą informaciją, susijusius su drausminiu nusižengimu, dalyvauti tikrinant su drausminiu nusižengimu susijusius faktinius duomenis vietoje, pareikšti motyvuotą nušalinimą drausminį nusižengimą atliekančiam asmeniui dėl jo galimo šališkumo, apskusti drausminį nusižengimą atliekančio asmens veiksmus ar neveikimą, baigus drausminio nusižengimo tyrimą, susipažinti su drausminio nusižengimo tyrimo išvada ir kita drausminio nusižengimo tyrimo medžiaga, gauti jų kopijas, skusti sprendimus, priimtus baigus drausminio nusižengimo tyrimą.

15. Kai šaulys, įtariamą padaręs drausminį nusižengimą, dėl sveikatos būklės negali pateikti paaiškinimo ir yra jo sveikatos būklę patvirtinanti gydytojo pažyma, drausminio nusižengimo tyrimas, taip pat šio straipsnio 10 ir 11 dalyse nurodytų terminų skaičiavimas sustabdomas, iki išnyksta nurodyto sustabdymo priežastys.

16. Kai paaiškėja, kad drausminis nusižengimas turi nusikalstamos veikos ar administracinio nusižengimo požymių, drausminio nusižengimo tyrimas sustabdomas ir drausminio nusižengimo tyrimo medžiaga perduodama ikiteisminio tyrimo įstaigai ar administracinį nusižengimą tiriančiam subjektui. Jeigu ikiteisminis tyrimas nutraukiamas, asmuo atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės arba priimamas išteisinamasis ar apkaltinamasis nuosprendis ir yra pasibaigęs baudžiamasis procesas arba nutraukiama administracinio nusižengimo teisena, nuo atitinkamų sprendimų priėmimo dienos drausminio nusižengimo tyrimas atnaujinamas ir nustatomas naujas terminas laikantis šio straipsnio 10 dalyje nustatyto termino.

17. Jeigu Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas ar rinktinės vadas, gavę drausminio nusižengimo tyrimo medžiagą ir drausminio nusižengimo tyrimo išvadą, mano, kad drausminio nusižengimo aplinkybės nustatyti trūksta papildomos informacijos, drausminio nusižengimo tyrimo

medžiaga ir drausminio nusižengimo tyrimo išvada grąžinama drausminio nusižengimo tyrimą atliekančiam subjektui drausminio nusižengimo tyrimui papildyti.

18. Šaulys, galimai padaręs drausminį nusižengimą, gali turėti atstovą. Juo gali būti atstovas pagal įstatymą, advokatas arba kitas teisinį išsilavinimą turintis asmuo, kuris yra šaulio artimasis giminaitis, sutuoktinis (sugyventinis), partneris. Advokato įgaliojimai patvirtinami sutartimi dėl teisinių paslaugų. Atstovas turi tokias pačias teises, kaip ir šaulys.

44 straipsnis. Drausminės nuobaudos ir jų skyrimas

1. Šauliui gali būti skiriamos šios drausminės nuobaudos:

- 1) papeikimas;
- 2) griežtas papeikimas;
- 3) atleidimas iš pareigų;
- 4) pašalinimas iš LŠS.

2. Skiriant drausminę nuobaudą, atsižvelgiama į:

- 1) padaryto drausminio nusižengimo pobūdį;
- 2) kaltės formą;
- 3) šaulio veiklą iki drausminio nusižengimo padarymo;
- 4) drausminę atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes.

3. Drausminę atsakomybę lengvinančios aplinkybės yra šios:

- 1) šaulys pats praneša padaręs drausminį nusižengimą;
- 2) šaulys nuoširdžiai gailisi ir (ar) padeda nustatyti įvykio aplinkybes;
- 3) šaulys užkirto kelią žalingoms drausminio nusižengimo pasekmėms, savo noru pašalino padarytą žalą;

4) drausminis nusižengimas padarytas dėl didelio susijaudinimo, kurį sukėlė neteisėti kito asmens veiksmai;

5) drausminis nusižengimas padarytas dėl psichinės ar fizinės prievartos, jeigu tokia prievarta nepašalina drausminės atsakomybės;

6) drausminis nusižengimas padarytas pažeidžiant būtinąjo reikalingumo sąlygas;

7) drausminis nusižengimas padarytas peržengiant būtinąsias ginties ribas;

8) kitos lengvinančios aplinkybės, drausminę nuobaudą skiriančio asmens arba LŠS Garbės teismo, rinktinės garbės teismo pripažintos svarbiomis.

4. Drausminę atsakomybę sunkinančios aplinkybės yra šios:

1) drausminis nusižengimas buvo tęsiamas, nepaisant reikalavimo jį nutraukti;

2) šiurkštus drausminis nusižengimas per metus padarytas pakartotinai arba kitas drausminis nusižengimas per 6 mėnesius padarytas pakartotinai;

3) drausminis nusižengimas padarytas grupės šaulių;

4) drausminis nusižengimas padarytas nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų apsvaigusio šaulio.

5. Drausminė nuobauda neskiriama, jeigu nuo drausminio nusižengimo padarymo praėjo vieni metai.

6. Drausminės nuobaudas skiria:

1) rinktinės vadas, LŠS vadas įsakymu, LŠS Centro valdyba sprendimu, Vyriausybė nutarimu, vadovaudamiesi LŠS statute nustatyta tvarka atlikto drausminio nusižengimo tyrimo išvada arba drausminį nusižengimą padariusio šaulio rašytiniu paaiškinimu, patvirtinančiu šiame statute numatyto drausminio nusižengimo faktą;

2) LŠS Garbės teismas, rinktinės garbės teismas kolegialiu sprendimu, atitinkamo teismo reglamente nustatyta tvarka išnagrinėję bylą.

7. Rinktinės vadas pavaldiems šauliams skiria šias drausmines nuobaudas:

1) papeikimą;

2) griežtą papeikimą;

3) atleidimą iš eilinio šaulio, skyriaus vado pavaduotojo, skyriaus vado (skyrininko), būrio vado pavaduotojo (būrininko), būrio vado pareigų.

8. LŠS vadas, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje numatytus atvejus, skiria šias drausmines nuobaudas:

- 1) papeikimą;
- 2) griežtą papeikimą;
- 3) atleidimą iš pareigų, išskyrus LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus;
- 4) pašalinimą iš LŠS, išskyrus LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus.

9. Rinktinės garbės teismas skiria drausmines nuobaudas už Šaulių etikos kodekso pažeidimus šauliams, einantiems eilinio šaulio, skyriaus vado pavaduotojo, skyriaus vado (skyrininko), būrio vado pavaduotojo (būrininko), būrio vado, kuopos vado pavaduotojo, kuopos vado pareigas, išskyrus šio straipsnio 10 dalyje numatytus atvejus.

10. LŠS Garbės teismas skiria drausmines nuobaudas už Šaulių etikos kodekso pažeidimus LŠS vadui ir jo pavaduotojams, LŠS štabo šauliams, LŠS Centro valdybos nariams ir jų pavaduotojams, LŠS Centro kontrolės komisijos nariams ir jų pavaduotojams, LŠS Garbės teismo nariams ir jų pavaduotojams, rinktinių vadams ir jų pavaduotojams.

11. Vyriausybė drausmines nuobaudas skiria LŠS vadui, išskyrus drausmines nuobaudas už Šaulių etikos kodekso pažeidimus.

13. LŠS Centro valdyba drausmines nuobaudas skiria LŠS vado pavaduotojams ir rinktinių vadams – atleidimą iš pareigų.

14. Su skirta drausmine nuobauda šaulys ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jos skyrimo dienos supažindinamas pasirašytinai arba išsiunčiant šauliui įsakymo ar LŠS Garbės teismo ar rinktinės garbės teismo kolegialaus sprendimo dėl drausminės nuobaudos skyrimo kopiją registruotąją pašto siunta. Jeigu šaulys atsisako pasirašytinai susipažinti su jam skirta drausmine nuobauda ar registruotoji pašto siunta grąžinama siuntėjui, surašoma pažyma, patvirtinanti atsisakymo pasirašyti ar registruotosios pašto siuntos grąžinimo faktą. Pažymą pasirašo bent du atsisakymo pasirašyti ar registruotosios pašto siuntos grąžinimo faktą liudijantys šauliai.

15. Šaulys, nesutinkantis su paskirta drausmine nuobauda, gali skųsti LŠS vado, rinktinės vado įsakymus dėl drausminės nuobaudos paskyrimo aukštesniajam vadui LŠS statute nustatyta tvarka.

16. Šauliai, nesutinkantys su aukštesniojo vado įsakymu, LŠS Garbės teismo, LŠS Centro valdybos ar Vyriausybės kolegialiu sprendimu, turi teisę per vieną mėnesį nuo supažindinimo apie priimtą sprendimą dienos apskųsti jį teismui.

45 straipsnis. Drausminiai nusižengimai ir nuobaudos už juos

1. Drausminis nusižengimas yra šaulio tarnybos pareigų nevykdymas arba netinkamas jų vykdymas dėl šaulio kaltės.

2. Šiurkštūs šaulių drausminiai nusižengimai yra šie:

- 1) šaulio priesaikos sulaužymas;
- 2) šaulio vardą žeminanti arba LŠS diskredituojanti veika, kuria akivaizdžiai menkinamas šaulio autoritetas arba diskredituojama LŠS;
- 3) dalyvavimas LŠS veikloje būnant apsvaigusiam nuo alkoholio ar nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų;
- 4) sąmoningas neteisingų žinių apie save, savo ryšius ir interesus, galinčius turėti reikšmės tinkamumo būti LŠS nariu nustatymui, tarnybos pareigų vykdymui, pateikimas arba šių žinių nuslėpimas priėmimo į LŠS metu LŠS statute nustatyta tvarka pildomoje asmens duomenų anketoje;
- 5) saugiojo ar apskaitos dokumento praradimas arba sugadinimas;
- 6) neteisėto įsakymo davimas ir (ar) vertimas tokį įsakymą vykdyti;
- 7) neteisėto įsakymo vykdymas;
- 8) savavališkas be pateisinamos priežasties pašalinimas iš mokymų, pratybų ar kito LŠS veiklos renginio arba neatvykimas tyčia ar dėl aplaidumo į mokymus, pratybas ar kitą LŠS veiklos renginį nustatytu laiku;
- 9) LŠS simbolių (vėliavų, ženklų, uniformos ir kitų) išniekinimas;
- 10) elgesio su ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis ir karine technika taisyklių pažeidimas;

11) piktnaudžiavimas tarnyba, tai yra tyčinis pasinaudojimas tarnybine padėtimi savanaudiškais, priešingais LŠS interesams tikslais.

3. Už šiurkščius šaulių drausminius nusižengimus skiriamas griežtas papeikimas arba atleidžiama iš pareigų, arba pašalinama iš LŠS.

4. Už kitus šaulių drausminius nusižengimus skiriamas papeikimas arba griežtas papeikimas.

5. Skiriant drausmines nuobaudas už šaulių drausminius nusižengimus, gali būti skiriama papildoma poveikio priemonė – uždraudžiama iki 6 mėnesių dėvėti šaulio uniformą, išskyrus mokymo ir pratybų laiką, terminą skaičiuojant nuo papildomos poveikio priemonės skyrimo dienos.

6. Už Šaulių etikos kodekso pažeidimus skiriamos nuobaudos, numatytos Šaulių etikos kodekse.

46 straipsnis. Drausminės nuobaudos galiojimas

1. Drausminė nuobauda laikoma galiojančia nuo jos paskyrimo dienos iki jos galiojimo termino pabaigos.

2. Nustatomas toks drausminių nuobaudų galiojimo laikas:

1) papeikimo – 6 mėnesiai;

2) griežto papeikimo – vieni metai.

3. Drausminę nuobaudą skyrusi Vyriausybė, LŠS Centro valdyba, LŠS vadas, rinktinės vadas arba pagal pavaldumą aukštesnis vadas, o jeigu drausminę nuobaudą skyrė rinktinės garbės teismas, – LŠS Garbės teismas atitinkamai įsakymu arba kolegialiu sprendimu gali sutrumpinti skirtos drausminės nuobaudos galiojimo terminą praėjus pusei drausminės nuobaudos galiojimo laiko, įvertinę, ar šaulys savo pareigas vykdė nepriekaištingai ir pavyzdingai, ar tikslinga ilgiau taikyti drausminę nuobaudą.

4. Drausminės nuobaudos apskundimas jos vykdymo nesustabdo.

5. Drausminės nuobaudos galiojimo metu šaulys neskatinamas ir neapdovanojamas, negali būti skiriamas į aukštesnes pareigas.

SEPTINTASIS SKIRSNIS ŠAULIŲ SOCIALINĖS GARANTIJOS

47 straipsnis. Kompensacijos ir vienkartinės pašalpos šaulio žūties ar sveikatos sutrikdymo atvejais

1. Jeigu šaulys žuvo atlikdamas šaulio tarnybą, susijusią su padidėjusiu pavojumi ar padidėjusia rizika jo gyvybei ar sveikatai, taip pat tais atvejais, kai šaulys buvo nužudytas dėl šaulio tarnybos atlikimo ar šaulio statuso, neatsižvelgiant į draudimo išmokas šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims išmokama 93,1 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų, bet ne mažesnė negu po 38,79 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų, kiekvienam šaulio išlaikytiniui ir ne didesnė negu 101 370 eurų dydžio kompensacija. Kitais atvejais šauliui žuvus dėl priežasčių, susijusių su šaulio tarnyba, šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims išmokama 46,55 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų, dydžio kompensacija.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta kompensacija lygiomis dalimis išmokama žuvusiojo sutuoktiniui (sugyventiniui), tėvui, motinai ir kiekvienam iš žuvusio šaulio išlaikytinių. Išlaikytiniai yra nedarbingi asmenys, kurie buvo žuvusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti iš jo išlaikymą, taip pat žuvusiojo vaikai, gimę po jo mirties, nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), kol jiems sukaks 18 metų, o vaikai, kurie mokosi pagal dienines ir nuolatinės mokymo formas, – kol jiems sukaks 24 metai.

3. Šauliui, kuris buvo sužalotas, susižalojo ar jo sveikata buvo kitaip sutrikdyta atliekant šaulio tarnybą, susijusią su padidėjusiu pavojumi ar padidėjusia rizika šaulio gyvybei ar sveikatai, taip pat šauliui, kuris buvo sužalotas ar jo sveikata kitaip sutrikdyta dėl šaulio tarnybos atlikimo ar šaulio statuso, atsižvelgiant į netekto darbingumo ir sveikatos sutrikdymo laipsnį, išmokama ši kompensacija:

1) netekusiam 75–100 procentų darbingumo šauliui – 46,55 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

2) netekusiam 60–70 procentų darbingumo šauliui – 37,24 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

3) netekusiam 45–55 procentų darbingumo šauliui – 27,93 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

4) sunkaus sveikatos sutrikdymo atveju – 18,62 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

5) nesunkaus sveikatos sutrikdymo atveju – 13,97 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

6) nežymaus sveikatos sutrikdymo atveju – 9,31 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio.

4. Šauliui, kuris buvo sužalotas, susižalojo ar jo sveikata buvo kitaip sutrikdyta atliekant šaulio tarnybą kitais, negu nurodyta šio straipsnio 3 dalyje, atvejais, atsižvelgiant į netekto darbingumo ir sveikatos sutrikdymo laipsnį, išmokama ši kompensacija:

1) netekusiam 75–100 procentų darbingumo šauliui – 23,28 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

2) netekusiam 60–70 procentų darbingumo šauliui – 18,62 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

3) netekusiam 45–55 procentų darbingumo šauliui – 13,97 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

4) sunkaus sveikatos sutrikdymo atveju – 9,31 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

5) nesunkaus sveikatos sutrikdymo atveju – 6,99 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio;

6) nežymaus sveikatos sutrikdymo atveju – 4,66 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio.

5. Šio straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse nurodytos kompensacijos nemokamos šiais atvejais:

1) jeigu šaulys žuvo, susižalojo, buvo sužalotas ar jo sveikata buvo kitaip sutrikdyta jam darant tyčinę nusikalstamą veiką ar nevykdant teisėto įsakymo;

2) jeigu šaulio mirties, sužalojimo, susižalojimo ar kitokio sveikatos sutrikdymo priežastis buvo su tarnybos pareigų atlikimu nesusijęs apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių arba kitų psichiką veikiančių medžiagų;

3) jeigu šaulys nusižudė, kėsinosi nusižudyti ar tyčia susižalojo;

4) jeigu šaulys žuvo, susižalojo, buvo sužalotas ar jo sveikata buvo kitaip sutrikdyta eismo įvykio metu, kai jis vairavo transporto priemonę neturėdamas teisės ją vairuoti arba perdavė ją vairuoti asmeniui, apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų ar neturinčiam teisės ją vairuoti;

5) šaulio sveikata sutrikdyta ar jis mirė dėl ligos ir tai nesusiję su šaulio tarnybos atlikimu;

6) šaulio mirties ar susižalojimo priežastis buvo sąmoningas saugos taisyklių pažeidimas, nesusijęs su būtinumu vykdyti šaulio tarnybą.

6. Šaulio sveikatos sutrikdymo laipsnį nustato kariuomenės Karinė medicinos ekspertizės komisija, sudaroma ir veikianti Vyriausybės nustatyta tvarka. Ar šaulio mirtis, susižalojimas, sužalojimas ar kitoks sveikatos sutrikdymas yra susijęs su šaulio tarnyba ar šaulio statusu, taip pat ar šaulio tarnyba buvo susijusi su padidėjusiu pavojumi ar padidėjusia rizika šaulio gyvybei ar sveikatai, nustato tarnybinio tyrimo komisija. Ją sudaro ir jos darbo tvarką nustato Vyriausybė.

7. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytų tarnybinio tyrimo ir karinės medicinos ekspertizės komisijų sprendimai gali būti apskundžiami teismui per 10 dienų nuo išvadų įteikimo šauliui arba kitiems šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims ar jų atstovams.

8. Šio straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse nurodytos kompensacijos mokamos iš LŠS skirtų valstybės biudžeto asignavimų. LŠS vado su LŠS Centro valdybos pritarimu nustatyta tvarka jos gali būti išmokamos dalimis, bet ne vėliau kaip per 12 mėnesių.

9. Šauliui mirus dėl priežasčių, nesusijusių su šaulio tarnyba, šaulio šeimai gali būti išmokėta iki 12 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio vienkartinė pašalpa. Sutrikus šaulio sveikatai dėl priežasčių, nesusijusių su šaulio tarnyba, jam gali būti išmokėta iki 6 Vyriausybės nustatytų minimaliųjų mėnesinių algų dydžio vienkartinė pašalpa.

10. Šio straipsnio 9 dalyje nurodytos vienkartinės pašalpos mokamos iš LŠS lėšų. Joms mokėti negali būti naudojamos valstybės biudžeto lėšos. Pašalpų mokėjimo tvarką nustato LŠS vadas su LŠS Centro valdybos pritarimu.

11. Šis straipsnis netaikomas karo padėties ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu.

48 straipsnis. Kitos šaulių garantijos

1. Jeigu šaulys atlieka šaulio tarnybą ir pateikia tai patvirtinančią LŠS vado, jo pavaduotojo arba rinktinės vado išduotą pažymą, darbdavys, švietimo ar studijų įstaigos vadovas privalo šaulį išleisti iš darbo, švietimo ar studijų įstaigos ir išsaugoti jam darbo, mokslo ar studijų vietą, tačiau ne daugiau kaip 10 darbo, mokslo ar studijų dienų per metus.

2. Darbo metu šaulio tarnybą atliekantiems šauliams LŠS vado nustatyta tvarka iš šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalies 2–8 punktuose nurodytų lėšų kompensuojamas jų gaunamas vidutinis darbo užmokestis, apskaičiuotas Vyriausybės nustatyta tvarka, neviršijantis 1,1 Lietuvos statistikos departamento paskutinio paskelbto ketvirčio šalies ūkio vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (neįtraukiant individualių įmonių darbo užmokesčio duomenų) dydžio.

3. Ilgiau negu parą nepertraukiamai šaulio tarnybą atliekantiems šauliams, jeigu jie nėra aprūpinami maistu, iš šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalies 2–8 punktuose nurodytų lėšų mokami dienpinigiai, neviršijantys Vyriausybės patvirtintų maksimalių dienpinigių dydžių. Dienpinigių dydį ir jų mokėjimo tvarką nustato LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu.

4. Šauliai, kurie dalyvauja bendrose karinių vienetų ir LŠS padalinių pratybose, karinių vienetų kovinio parengimo pratybose, aprūpinami maistu pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytas karių fiziologines mitybos normas.

5. Šaulio uniformų išdavimo šauliams tvarką nustato LŠS vadas. Asmuo privalo grąžinti šaulio uniformą LŠS arba atlyginti LŠS jos vertę, jeigu išstoja iš LŠS per penkerius metus nuo jo priėmimo į LŠS, yra pašalinamas iš LŠS arba jo narystė LŠS nutrūksta šio įstatymo 36 straipsnio 5 dalyje nustatytu atveju. Atlygintina uniformos vertė lygi naujos šaulio uniformos vertei asmens narystės LŠS pasibaigimo dieną.

6. Šauliui iš LŠS skirtų valstybės biudžeto asignavimų apmokama LŠS vado LŠS Centro valdybos pritarimu nustatyta dalis asmeninių išlaidų ginklams, jų priedėliams ir šaudmenims įsigyti šaulio tarnybai.

7. Šaulys, kuris žuvo atlikdamas šaulio tarnybą, laidojamas iš LŠS skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Valstybės finansuojamų laidojimo išlaidų aprašą tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

8. Šauliui, kuris žuvo atlikdamas šaulio tarnybą, iš LŠS skirtų valstybės biudžeto asignavimų pastatomas LŠS Centro valdybos patvirtinto pavyzdžio antkapinis paminklas, o jeigu žuvusiojo artimieji nusprendžia statyti kitokį paminklą, apmokama LŠS vado LŠS Centro valdybos pritarimu nustatyto dydžio paminklo statymo išlaidų dalis.

9. Jeigu šaulio mirtis nėra susijusi su jo tarnyba, jam gali būti pastatytas LŠS Centro valdybos patvirtinto pavyzdžio antkapinis paminklas, bet jo statymo išlaidos gali būti apmokamos iš LŠS lėšų tik LŠS vado įsakymu su LŠS Centro valdybos pritarimu. Šiam tikslui negali būti naudojamos valstybės biudžeto lėšos.

10. Šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytos garantijos netaikomos LŠS vadui ir šauliams, einantiems šio įstatymo 49 straipsnyje nurodytas pareigas.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ŠAULIŲ STATUSO YPATYBĖS

49 straipsnis. LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų, rinktinių vadų pavaduotojų ir kitų nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einančių šaulių statuso ypatybės

1. LŠS vado pavaduotojų atsakomybės sritis nustato LŠS vadas.

2. LŠS vado pavaduotojais ir rinktinių vadais 4 metams skiriami turintys aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir įgiję pagrindinį karinį parengtumą šauliai, kurie nėra profesinės karo tarnybos kariai. LŠS vado pavaduotoju ar rinktinės vadu paskirtas asmuo privalo sustabdyti savo narystę ir veiklą politinėse partijose iki savo kadencijos pabaigos, nutraukti narystę ir veiklą visuomeniniuose rinkimų komitetuose. Rinktinės vado pavaduotojais 4 metams skiriami šauliai, turintys ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių, iki 2009 metų įgytą aukštesnįjį arba iki 1995 metų įgytą specialųjį vidurinį išsilavinimą.

3. Į LŠS vado pavaduotojo ar rinktinės vado pareigas paskirtas šaulys įgaliojimų terminui sudaro darbo sutartį su LŠS. Pasibaigus įgaliojimų terminui, darbo sutartis su LŠS vado pavaduotoju ar rinktinės vadu nutraukiama ir jis atleidžiamas iš pareigų. Nepasibaigus įgaliojimų terminui, LŠS vado pavaduotojas ar rinktinės vadas atleidžiamas iš pareigų LŠS nutraukus su juo darbo sutartį Darbo kodekse nustatytais pagrindais. LŠS vado pavaduotojas ar rinktinės vadas taip pat atleidžiamas iš pareigų ir LŠS nutraukia su juo darbo sutartį nesibaigus įgaliojimų terminui jam išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar praradus LŠS vado pasitikėjimą.

4. LŠS vado pavaduotojas ar rinktinės vadas įstatymų numatytais atvejais gali būti nušalinamas nuo pareigų LŠS vado sprendimu.

5. Šaulys eiti rinktinės vado pavaduotojo pareigas skiriamas LŠS vado įsakymu, LŠS su juo sudaro darbo sutartį.

6. LŠS vado pavaduotojui, rinktinės vadui ir jo pavaduotojui, kitiems nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einantiems šauliams mokamos pareiginės algos dydžiai negali būti didesni už LŠS vadui pirmaisiais ir vėlesniais tarnybos metais mokamos pareiginės algos dydį atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus. LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų ir jų pavaduotojų darbo apmokėjimo sistemą ir pareiginės algos pastoviosios dalies dydžius nustato LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu, *mutatis mutandis* vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis, taikomomis biudžetinių įstaigų darbuotojų pareigybių aprašymams, darbo apmokėjimo sistemai ir pareiginės algos pastoviosios dalies dydžiui nustatyti.

7. LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų ir jų pavaduotojų kasmetinės veiklos vertinimas atliekamas *mutatis mutandis* vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatyta biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, veiklos vertinimo tvarka. Pareiginės algos kintamosios dalies nustatymo, priemonių ir premijų skyrimo atvejais ir dydžius nustato LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu, *mutatis mutandis* taikydamas Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatas, taikomas biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareiginės algos kintamosios dalies dydžiui nustatyti, priemonėms ir premijoms skirti.

8. LŠS Centro valdyba LŠS vado teikimu gali apdovanoti piniginėmis premijomis už labai gerą tarnybos įvertinimą LŠS vado pavaduotojus ir rinktinių vadus, LŠS vadas – rinktinių vadų pavaduotojus ir mokymų centro viršininką. Premija gali būti skiriama ne daugiau kaip kartą per metus ir negali viršyti apdovanojamam asmeniui nustatytos pareiginės algos dydžio. LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų, rinktinių vadų pavaduotojų ir mokymų centro viršininko tarnybos vertinimo tvarką nustato LŠS Centro valdyba.

9. LŠS vado pavaduotojai ir rinktinių vadai yra tiesiogiai pavaldūs LŠS vadui, taip pat atskaitingi LŠS vadui ir LŠS Centro valdybai.

10. Kitoms, ne LŠS vado pavaduotojo, rinktinės vado ar rinktinės vado pavaduotojo, nuolatinės šaulio tarnybos pareigoms eiti šauliai gali būti skiriami LŠS vado įsakymu, LŠS su jais sudaro darbo sutartis. Kitų, ne LŠS vado pavaduotojo, rinktinės vado ar rinktinės vado pavaduotojo, nuolatinės šaulio tarnybos pareigų, kurias einantiems šauliams darbo užmokestis mokamas iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, sąrašą LŠS vado teikimu tvirtina LŠS Centro valdyba, o šias pareigas einančių šaulių pareigybių aprašymus tvirtina, darbo apmokėjimo sistemą ir pareiginės algos

pastoviosios dalies dydžius nustato LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu, *mutatis mutandis* vadovaudamasis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatomis, taikomomis biudžetinių įstaigų darbuotojų pareigybių aprašymams, darbo apmokėjimo sistemai ir pareiginės algos pastoviosios dalies dydžiui nustatyti. Kitų nuolatinės šaulio tarnybos pareigų, kurias einantiems šauliams darbo užmokestis mokamas ne iš valstybės biudžeto asignavimų, sąrašą LŠS Centro valdybos pritarimu nustato LŠS vadas.

11. Kitų, ne LŠS vado pavaduotojo, rinktinės vado ar rinktinės vado pavaduotojo, nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einančių šaulių, kuriems darbo užmokestis mokamas iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, kasmetinės veiklos vertinimas atliekamas *mutatis mutandis* vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, veiklos vertinimo tvarka. LŠS vadas LŠS Centro valdybos pritarimu nustato pareiginės algos kintamąją dalį, skiria priemokas ir premijas kitiems, ne LŠS vado pavaduotojo, rinktinės vado ar rinktinės vado pavaduotojo, nuolatinės šaulio tarnybos pareigas einantiems šauliams, kuriems darbo užmokestis mokamas iš LŠS skiriamų valstybės biudžeto asignavimų. Pareiginės algos kintamosios dalies nustatymo, priemokų ir premijų skyrimo atvejai ir dydžiai nustatomi *mutatis mutandis* taikant Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nuostatas, taikomas biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareiginės algos kintamosios dalies dydžiui nustatyti, priemokoms ir premijoms skirti.

12. LŠS statute ir LŠS vidaus teisės aktuose gali būti nustatyti LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų, rinktinių vadų pavaduotojų, taip pat pagal darbo sutartis su LŠS dirbančių šaulių šaulio tarnybos ypatumai, susiję su darbo laiko struktūra, trukme ir režimu. Kai tai būtina LŠS pratyboms, mokymams ar kitiems renginiams organizuoti ar jiems vadovauti, kasdienė LŠS vado pavaduotojų, rinktinių vadų, rinktinių vadų pavaduotojų, taip pat pagal darbo sutartis su LŠS dirbančių šaulių darbo laiko trukmė gali viršyti aštuonias darbo valandas.

13. Šauliai, einantys šio straipsnio 10 dalyje nurodytas pareigas, atleidžiami iš pareigų ir darbo sutartis su jais nutraukiama:

- 1) Darbo kodekso nustatytais pagrindais;
- 2) jiems išstojus iš LŠS;
- 3) juos pašalinus iš LŠS.

50 straipsnis. Šaulių teisė susipažinti su įslaptinta informacija ir ją naudoti

1. Jeigu šaulio tarnybai nustatytas specialus reikalavimas turėti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija arba teisę dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, šaulys į šaulio tarnybą gali būti skiriamas tik suteikus jam tokį leidimą ar teisę.

2. Kai šaulys netenka leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija arba teisės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Riboto naudojimo“, jis gali būti skiriamas į kitą su tokios informacijos naudojimu nesusijusią šaulio tarnybą.

51 straipsnis. Šaulių, skiriamų į LŠS kovinius būrius ir tarnaujančių šiuose būriuose, asmens duomenų tvarkymas

1. LŠS, Lietuvos kariuomenė, taip pat Krašto apsaugos ministerija, administruodamos LŠS kovinius būrius, asmenų, skiriamų į LŠS kovinius būrius ir tarnaujančių šiuose būriuose, asmens duomenis tvarko nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymu (toliau – Asmens duomenų, tvarkomų teisėsaugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymas) ir šiuo įstatymu. Šiais tikslais LŠS, Lietuvos kariuomenė, taip pat Krašto apsaugos ministerija turi teisę tvarkyti ir specialių kategorijų asmens duomenis.

2. Asmens duomenų, tvarkomų teisėsaugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje, 14 straipsnio 5 dalyje, 30 straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos teikimas duomenų subjektams (asmenims, skiriamiems į LŠS kovinius būrius ir tarnaujantiems šiuose

būriuose) gali būti atidėtas, apribotas arba ši informacija gali būti neteikiama, Asmens duomenų, tvarkomų teisėsaugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymo 12 straipsnyje, 14 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytos duomenų subjektų (asmenų, skiriamų į LŠS kovinius būrius ir tarnaujančių šiuose būriuose) teisės susipažinti su savo asmens duomenimis, reikalauti ištaisyti, ištrinti asmens duomenis ar apriboti jų tvarkymą gali būti apribotos visiškai arba iš dalies, atsižvelgiant į tai, kiek ir kol tai būtina ir proporcinga, tais atvejais, kai duomenų subjektui pateikus informaciją ir (arba) įgyvendinus šioje dalyje nurodytą duomenų subjekto teisę gali tapti neįmanoma arba gali būti sukliudyta planuoti, organizuoti ir (arba) vykdyti LŠS koviniams būriams nustatytas užduotis. LŠS kovinius būrius administruojanti LŠS ar jos padalinys LŠS vado nustatyta tvarka ir LŠS kovinius būrius administruojančios krašto apsaugos sistemos institucijos krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens nustatyta tvarka turi kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti, ar šioje dalyje nurodytos duomenų subjektų teisės turi būti visiškai arba iš dalies apribotos, taip pat fiksuoti raštu, įskaitant elektroninę formą, faktines arba teises priežastis, kuriomis pagrįstas sprendimas apriboti šias teises, ir prireikus šią informaciją pateikti subjektams, nagrinėjantiems skundus dėl žmogaus teisių ir laisvių pažeidimų, jų prašymu.

52 straipsnis. Jaunųjų šaulių šaulio tarnybos apribojimai

1. Jaunieji šauliai negali būti skiriami atlikti šaulio tarnybą į LŠS kovinius būrius.
2. Jaunieji šauliai negali būti skiriami atlikti šaulio tarnybą vykdant šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 5, 7 punktuose ir 2 dalyje nustatytas LŠS funkcijas.
3. Draudžiamas jaunųjų šaulių karinis rengimas kovos veiksmams.
4. Jaunųjų šaulių, kurie nėra pripažinti visiškai veiksniais, dalyvavimui ilgesnėse negu paros LŠS pratybose ir mokymuose bei kituose renginiuose būtinas rašytinis tėvų arba to iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena, globėjų ar rūpintojų sutikimas.
5. Kitas jaunųjų šaulių šaulio tarnybos ypatybes nustato LŠS statutas ir LŠS vidaus teisės aktai.

53 straipsnis. Apribojimai uniformuotiems šauliams dalyvauti politinėje veikloje

Uniformuoti šauliai negali dalyvauti politinių partijų organizuojamuose susirinkimuose, taip pat rinkimų ir referendumų agitacijos kampanijose.

DEVINTASIS SKIRSNIS

LŠS TURTAS

54 straipsnis. LŠS turtas

LŠS turtą sudaro:

- 1) valstybės ar savivaldybių institucijų sprendimais grąžinti išlikę LŠS nekilnojamieji daiktai, kuriuos ji nuosavybės teise turėjo iki 1940 m. birželio 15 d.;
- 2) LŠS lėšos ir už jas įsigytas turtas;
- 3) dovanotas LŠS turtas;
- 4) gautas kaip palikimas pagal testamentą turtas;
- 5) kitais teisėtais būdais įgytas turtas.

55 straipsnis. LŠS lėšos

1. LŠS lėšos gaunamos kaip:
  - 1) valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos;
  - 2) teisės aktų nustatyta tvarka gauta parama, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą;
  - 3) LŠS stojamieji ir nario mokesčiai bei tikslinės įmokos;
  - 4) pajamos iš LŠS įmonių, viešųjų įstaigų ir visuomenės informavimo priemonių;
  - 5) pajamos už asmens ir turto saugos paslaugų teikimą, iš LŠS turto nuomos ir kitų sandorių;
  - 6) pajamos iš LŠS renginių ir kitos teisėtos veiklos;
  - 7) kredito įstaigų palūkanos, mokamos už jose saugomas LŠS lėšas, išskyrus palūkanas,

mokamas už valstybės biudžeto lėšas;

8) pagal testamentą tenkantys palikimai, dovanotos ir kitais teisėtais būdais gautos lėšos.

2. Valstybės biudžeto asignavimai LŠS veiklai finansuoti teisės aktų nustatyta tvarka skiriami LŠS.

3. Kitus, negu nurodyta šio straipsnio 2 dalyje, tikslinius valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimus teisės aktų nustatyta tvarka LŠS gauna iš valstybės ar savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų, kai valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšomis finansuojamos tikslinės veiklos programos, kurias vykdo arba kuriose dalyvauja LŠS.

56 straipsnis. Valstybės turto perdavimas LŠS

1. Perduodant valstybės ar savivaldybių turtą LŠS valdyti, naudoti ar disponuoti juo patikėjimo teise ar panaudos pagrindais, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas taikomas tiek, kiek šio turto perdavimo LŠS nereglamentuoja šis įstatymas.

2. Šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju sprendimą perduoti LŠS valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise Krašto apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomą trumpalaikį materialųjį turtą priima krašto apsaugos ministras.

3. Vyriausybės sprendimu gali būti perduotas LŠS valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise kariuomenės patikėjimo teise valdomas trumpalaikis ir ilgalaikis materialusis turtas, reikalingas LŠS šio įstatymo 8 straipsnyje numatytiems LŠS uždaviniams įgyvendinti.

4. Vyriausybei ar krašto apsaugos ministrui priėmus sprendimą perduoti turtą, turtas perduodamas pagal turto perdavimo–priėmimo aktą.

5. LŠS gautą valstybės turtą privalo naudoti pagal paskirtį ir tik šio įstatymo 8 straipsnyje numatytiems uždaviniams įgyvendinti, taip pat laikytis šiam turtui nustatytų priešgaisrinės saugos, sandėliavimo, sanitarinių ir kitų turto valdymo srities taisyklių.

6. LŠS šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais valstybės turto negali perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jo įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, juo garantuoti, laiduoti ar kitu būdu juo užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymą, jo išnuomoti, suteikti panaudos pagrindais ar perduoti jį kitiems asmenims naudotis kitu būdu.

7. LŠS patikėjimo teise valdomas valstybės turtas pripažįstamas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti *mutatis mutandis* Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57 straipsnis. LŠS reorganizavimas ir likvidavimas

LŠS gali būti reorganizuojama ir likviduojama tik atskiru įstatymu.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 8 dalį, įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

2. Šauliai, paskirti į pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo, tęsia šaulio tarnybą, eidami tas pačias pareigas, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atvejį.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo į LŠS priimtiems asmenims į šaulio tarnybos stažą įskaityti laikotarpiai įskaitomi šaulio tarnybos stažą.

4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos drausminių nuobaudų skyrimo, tarnybos, kasmetinės veiklos vertinimo ir kitos procedūros bei tyrimai tęsiami, kol bus baigti, iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusia tvarka.

5. Kompensacijos ir vienkartinės pašalpos šaulio žūties ar sveikatos sutrikdymo atvejais, kurios jau buvo paskirtos ar kurių skyrimo teisinis pagrindas atsirado iki šio įstatymo įsigaliojimo, mokamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusią tvarką už laikotarpį iki šio įstatymo įsigaliojimo.

6. Iki šio įstatymo įsigaliojimo krašto apsaugos ministro paskirti į pareigas šauliai eina atitinkamai LŠS vado, LŠS vado pavaduotojų ir rinktinių vadų pareigas tol, kol šio įstatymo nustatyta tvarka bus paskirti atitinkamai LŠS vadas, LŠS vado pavaduotojai ir rinktinių vadai, arba krašto apsaugos ministro įgaliojimu LŠS vado paskirti į pareigas šauliai eina atitinkamai LŠS vado pavaduotojų ir rinktinių vadų pareigas tol, kol šio įstatymo nustatyta tvarka bus paskirti atitinkamai LŠS vado pavaduotojai ir rinktinių vadai.

7. Iki šio įstatymo įsigaliojimo LŠS sudarytos ir galiojančios bendradarbiavimo sutartys su atitinkamomis valstybės ar savivaldybių institucijomis ar įstaigomis, švietimo įstaigomis toliau galioja, kaip numatyta šiose bendradarbiavimo sutartyse.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos iki 2022 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Darbo grupės vardu Seimo nariai:

Laurynas Kasčiūnas

Jonas Gudauskas

Romualdas Vaitkus

Jonas Jarutis

Ligita Girskienė

Dalia Asanavičiūtė

Paulius Saudargas

Gintautas Paluckas

Aurelijus Veryga

Kristijonas Adomaitis